

**AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE
HUDEBNÍ A TANEČNÍ FAKULTA**

Hudební umění
Interpretace a teorie interpretace

DISERTAČNÍ PRÁCE

**FLÉTNA
V KOMORNÍCH A KONCERTANTNÍCH SKLADBÁCH
JIŘÍHO TEMPLA**

MgA. Jana Jarkovská

Školitel: doc. Mgr. Štěpán Koutník
Konzultant: Mgr. Jan Riedlbauch
Oponenti práce: prof. MgA. Václav Kunt
doc. Mgr. Eduard Douša, Ph.D.
Datum obhajoby: 18. 6. 2018
Přidělovaný akademický titul: Ph.D.

Praha, 2018

**ACADEMY OF PERFORMING ARTS IN PRAGUE
MUSIC AND DANCE FACULTY**

Music Art
Interpretation and Theory of Interpretation

DOCTORAL THESIS

**FLUTE
CHAMBER MUSIC AND CONCERTANTE PIECES
BY JIŘÍ TEML**

MgA. Jana Jarkovská

Supervisor: doc. Mgr. Štěpán Koutník
Consultant: Mgr. Jan Riedlbauch
Examiners: prof. MgA. Václav Kunt
doc. Mgr. Eduard Douša, Ph.D.
Date of defense: 18 June 2018
Academic degree: Ph.D.

Prague, 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem disertační práci na téma

Flétna v komorních a koncertantních skladbách Jiřího Temla

vypracovala samostatně pod odborným vedením školitele a s použitím uvedených pramenů a literatury.

Praha, dne 13. 4. 2018

podpis diplomanta

Upozornění

Využití a společenské uplatnění výsledků diplomové práce, nebo jakékoliv nakládání s nimi je možné pouze na základě licenční smlouvy tj. souhlasu autora a AMU v Praze.

Děkuji doc. Mgr. Štěpánu Koutníkovi a Mgr. Janu Riedlbauchovi – spřízněným uměleckým duším – za jejich kritický pohled na mé poznávání hudebního světa Jiřího Temla i za jejich přátelské rady. Děkuji svým rodičům Aleně a Jiřímu a sestře Lucii za jejich celoživotní podporu a porozumění. Děkuji Mirkovi za jeho partnerství v duu.

Děkuji Jiřímu Temlovi, že s ním mohu sdílet jeho čistou radost z umění a hudby.

Abstrakt

Tato disertační práce se zabývá flétnovou tvorbou skladatele Jiřího Temla. Přináší její kompletní seznam od prvních opusů až do roku 2016 včetně informací o premiérách a nahrávkách těchto skladeb. Úvodní kapitola poskytuje rovněž vhled do Temlova životopisu propojeného s přehledem celkového díla tohoto skladatele.

Stěžejní část je věnována mimohudební inspiraci J. Temla a jejímu vlivu na interpretační uchopení Temlových děl. Jiří Teml má ve velké oblibě nehudební oblasti umění, které se velmi silně promítají do jeho tvorby. Řada jeho skladeb (*Commedia dell'arte*, *Pantomima*, *Hommage à Michelangelo*, *Kafka*...) nese divadelní či výtvarné názvy a skladatel sám přiznává, že určitý mimohudební obsah je pro něj v tvorbě zásadně důležitý. Autorka si klade otázku, zda a jakým způsobem může tento fakt ovlivnit interpretační přístup k Temlovým skladbám.

Jiří Teml ve své hudbě oblíbené mimohudební motivy nepopisuje zvnějšku, nevytváří popis divadelních situací, literárních fabulí či výtvarných kompozic, ale přetavuje jejich podstatu, která na něj působí, do vlastní autonomní hudební řeči. Zdroje inspirace Jiřího Temla jsou navíc velmi pestré. Umělecký svět tohoto skladatele ovlivnilo výtvarné dílo například Marca Chagalla, Jamese Ensora či Jiřího Šalamouna, z literárních tvůrců jsou mu blízcí mimo jiné Franz Kafka, Vladislav Vančura nebo Ladislav Fuks. Hledaným východiskem, které lze využít jako základ k tvořivé interpretační práci, je tudíž meta rovina, která tyto inspirační zdroje spojuje.

Vědomí tohoto faktu pak skutečně nabízí nový pohled na interpretaci děl Jiřího Temla a může být přínosem i z posluchačského hlediska. V obecnější rovině toto zjištění potvrzuje oprávněnost požadavku širší umělecké erudice hudebníků–interpretů a je dokladem o tvořivém charakteru oboru hudební interpretace.

Metodologickým východiskem práce jsou především osobní rozhovory autorky se skladatelem Jiřím Temlem a její vlastní umělecká praxe.

Abstract

This dissertation deals with flute works by the Czech composer Jiří Teml. It takes into account the complete list including the information about their premieres and recordings. The opening chapter offers an insight into the composer's biography connected with his complete works' overview.

The crucial section of the text is dedicated to the extramusical inspiration of Jiří Teml and its impact on the interpretative approach to his music. Jiří Teml likes the non-musical fields of art and he often reflects them in his own creative process. The Titles of a great number of his compositions (*Commedia dell'arte, Pantomime, Hommage à Michelangelo, Kafka...*) find their origin from the domain of fine arts, theatre or literature. The composer himself admits that the extramusical content is crucial for him and his art. The author of this text asks whether and how this phenomenon can influence the interpretation of Teml's music.

Jiří Teml does not describe the exterior of his favourite non-musical motives through his music. He does not depict dramatic situations, literary plots or artistic compositions, but he transforms their essences into his own musical language. Jiří Teml's sources of inspiration are rather varied. His artistic imagination was influenced by the art of e. g. Marc Chagall, James Ensor or Jiří Šalamoun. Franz Kafka, Vladislav Vančura and Ladislav Fuks, all amongst Teml's favourite writers. The desired starting point for the interpretation of Teml's music lies in the meta level that connects all these sources.

The awareness of this fact actually offers a new perspective of Teml's works' rendition and can positively influence their perception. On a more general note, this finding supports the legitimacy of a requirement for a wider general education amongst musicians and is a proof of the creative character of the interpretative discipline.

This dissertation is methodologically based on the personal interviews of the author with the composer Jiří Teml and on her personal artistic experience.

Klíčová slova

teorie interpretace, Jiří Teml, skladatelská inspirace, flétna, česká hudba
20. století

Keywords

Theory of Interpretation, Jiří Teml, Composer's Inspiration, Flute, 20th Century
Czech Music

Obsah

Úvod.....	11
1. Cíle práce a metodologický rámec.....	13
2. Skladatel Jiří Teml – přehled života a díla.....	15
3. Mimohudební inspirace Jiřího Temla.....	35
3.1 Literární inspirace.....	35
3.2 Výtvarná inspirace.....	37
4. Skladatelská inspirace jako východisko interpretačního přístupu.....	44
5. Flétna v tvorbě Jiřího Temla.....	46
5.1 Flétna jako inspirace.....	46
5.2 Flétna jako výrazový prostředek či prostředník výrazu.....	48
5.3 Duettna pro dvě flétny – „Teml en miniature“.....	57
5.3.1 Etuda.....	57
5.3.2 Chorál.....	57
5.3.3 Malá pantomima.....	59
5.3.4 Dramatická scéna.....	60
5.3.5 Vzpomínka.....	61
5.3.6 Tarantule.....	61
5.4 Přehled komorních a koncertantních skladeb Jiřího Temla s flétnou.....	64
5.5 Seznam flétnových skladeb Jiřího Temla podle obsazení.....	83
5.6 CD Pidluke-padluke.....	85
Závěr.....	88
Použitá literatura.....	90
Použité prameny.....	91
Přílohy.....	92

Seznam příloh

- Příloha 1. Reflexe Jiřího Temla.
- Příloha 2. Jiří Jaroš, skladatel, dramaturg Československého rozhlasu a Temlův první učitel skladby. Fotografie v osobním vlastnictví J. Temla, reprodukce J. Jarkovská, 2018.
- Příloha 3. Program Gratulačního koncertu k 80. narozeninám J. Temla, který se konal 6. 10. 2015 v Sále Martinů HAMU.
- Příloha 4. Kritika Gratulačního koncertu k 80. narozeninám J. Temla na HAMU z časopisu Harmonie [online], autorka Markéta Vejvodová.
- Příloha 5. Program prvního Doktorandského koncertu flétnistky Jany Jarkovské konaného v Sále Martinů HAMU 24. 3. 2017.
- Příloha 6. Program závěrečného Doktorandského koncertu Jany Jarkovské, který se uskutečnil v Sále Martinů HAMU 24. 3. 2018.

Úvod

„A má se nám díti před obrazem jako posluchači v koncertu: půvaby malby a kresby mají naší duši propůjčovat křídla, pomocí nichž se odloučí od světa pozemského a zalétne tam, kde vše je prosto fysické tíže, kde naše duše, svobodná a volná, se vyprošťuje z vězení, kterým je naše tělo.“

Ludvík Kuba

Když jsem se začala zabývat tvorbou Jiřího Temla, byla mou hlavní motivací interpretační i posluchačská přitažlivost jeho skladeb, která mě coby flétnistku bytostně oslovovala. Netušila jsem, že nejvýraznějším momentem, který pro mne z bližšího studia Temlovy komorní tvorby vyvstane, bude skladatelův vztah k ostatním druhům umění a vliv tohoto vztahu na samotné Temlovo dílo. Tomuto tématu jsem následně věnovala stěžejní třetí a čtvrtou kapitolu předkládané disertační práce: *Mimohudební inspirace Jiřího Temla a Skladatelská inspirace jako východisko interpretačního přístupu*.

Protože mě zajímala především interpretační stránka Temlových skladeb, pokusila jsem se ve svém textu postihnout, jakým způsobem může vědomí výše nastíněného spojení ovlivnit interpretační proces. Vzhledem k tomu, že proces interpretačního uchopení skladby je vždy, odhlédneme-li od jeho objektivních základních technických kvalit, značně subjektivní, hrají v něm významnou roli individuální zkušenosti interpretů. Nejen zkušenosti interpretačního charakteru, ale i zkušenosti obecně umělecké či lidské, které formovaly jejich osobnost. Rovněž v mém uměleckém vnímání se v průběhu mého studia a uměleckého růstu uplatňovaly ve větší či menší míře všechny druhy umění, vedle hudby pak především výtvarné umění a literatura či divadlo, které byly živnou půdou mé umělecké imaginace využívané následně, ať už vědomě či nevědomě, v mé umělecké interpretační praxi. Snad právě tyto zájmy vytvořily zprvu neuvědomělé pouto mezi mnou coby interpretkou a Jiřím Temlem – skladatelem a umožnily mi vidět níže popsané skryté souvislosti.

Domnívám se ale, že tyto kapitoly jsou zásadní k pochopení tvorby Jiřího Temla bez ohledu na to, zda k jeho dílu přistupujeme jako interpreti a jeho skladby tak spoluvytváříme či jako posluchači a chceme se jimi nechat pouze

obohatit, pobavit či povznést.

Dalším překvapivým momentem mého bádání byl značný rozsah Temlovy tvorby pro flétnu a s flétnou. Jiří Teml není považován za flétnového skladatele, ani se za něj sám nepovažuje, ačkoli seznam jeho skladeb s výraznou rolí tohoto nástroje čítá téměř čtyřicet položek. Protože tyto skladby nebyly nikde systematicky katalogizovány, rozhodla jsem se vytvořit co možná nejpřehlednější chronologický seznam Temlovy flétnové tvorby, který obsahuje záznamy o premiérách či nahrávkách jednotlivých skladeb, udává jejich přibližný rozsah a rovněž přináší informaci o dostupnosti notového materiálu. V dalším přehledu člením tyto skladby dle obsazení. Tato část se nabízí k praktickému využití především pro interprety a interpretky – flétnistky a flétnisty.

Podrobněji se pak v páté kapitole s titulem *Flétna v tvorbě Jiřího Temla* věnuji též interpretačnímu rozboru skladby *Duettina pro dvě flétny*, jejíž jsem dedikantkou a jejíž finální podobu jsem měla možnost spoluvytvářet – jak v rovině interpretační, tak i v rovině samotného zápisu při diskusích s autorem před prvním provedením skladby.

Práce je doplněna přehledem života a díla Jiřího Temla, který zmíněné flétnové skladby i tvůrčí východiska autora zasazuje do širšího kontextu Temlovy tvorby i jeho životních peripetií.

1. Cíle práce a metodologický rámec

Jiří Teml je osobností známou odborné i laické veřejnosti především jako autor skladeb sborových, varhanních či orchestrálních, spojován bývá i s hudbou komorní, mezi flétnisty je však prakticky opomíjen.

V dnešní době, kdy se flétna již emancipovala jako sólový i komorní nástroj a řada špičkových interpretů se snaží rozšířit její repertoár, můžeme v této oblasti sledovat dvě tendence. Flétnisté sahají buďto do minulosti a hledají zapomenuté a málo uváděné skladby starších slohových období, případně vytváří transkripce úspěšných děl z repertoáru jiných nástrojů (housle, klarinet), nebo se obrací ke svým současníkům – skladatelům, od nichž si objednávají díla nová.

V Jiřím Temlovi jsem coby flétnistka–interpretka našla obojí. Zнала jsem původně pouze několik Temlových skladeb. Zaujala mě především Pantomima pro flétnu a klavír, kterou jsem slyšela na CD v interpretaci svého profesora z Pražské konzervatoře Jana Riedlbaucha s klavíristou Danielem Wiesnerem. Právě Jan Riedlbauch mě také s Jiřím Temlem seznámil. Díky osobnímu kontaktu s autorem jsem postupně měla možnost „znovuobjevit“, nastudovat a natočit jeho starší díla a posléze jsem se stala i objednavatelkou nových kompozic, které jsem následně premiérovala.

Jako téma své disertační práce jsem proto zvolila osobnost Jiřího Temla a jeho komorní a koncertantní tvorbu pro flétnu. K této volbě mě vedla kromě zaujetí Temlovou hudbou právě především možnost přímé komunikace s autorem–umělcem. Rozhodla jsem se vytvořit obraz skladatelovy osobnosti, jeho života a díla v podobě, v níž měl vliv na můj interpretační přístup k Temlově tvorbě. Díky vstřícnosti a přátelskému postoji Jiřího Temla jsem měla příležitost uskutečnit řadu osobních setkání s ním, ať už za účelem rozhovorů nebo při přípravě, provádění a natáčení jeho skladeb, a poznat tak skladatele opravdu zblízka.

Zásadním zdrojem informací v tomto textu byly dva rozhovory, které jsem s Jiřím Temlem vedla a natočila ve dnech 27. dubna 2015 a 29. října 2016. Neformálních rozhovorů, debat, telefonátů a e-mailů však mezi námi proběhlo a stále probíhá nepočítaně. V obou oficiálních rozhovorech, které jsem nahrávala, jsem získala řadu životopisných dat, ale především jsem se snažila zjistit, co Jiřího Temla – umělce provokuje, co jej zajímá, baví, k čemu má vztah. Právě zde

jsem odhalila jeho vášeň pro výtvarné umění či literaturu a malíři i spisovatelé jeho srdce pak vytvořili výmluvný kompaktní obraz zdrojů Temlovy inspirace a jeho tvůrčí imaginace. Expresivita autorů, na které Jiří Teml vzpomínal, podivuhodně korelovala s mým vnímáním Temlovy hudby a jejich uspořádání do jedné kapitoly zdůraznilo některé původně skryté paralely, které dávají pohledu na hudební tvorbu Jiřího Temla nové souvislosti.

To mě vedlo i k zamyšlení nad významem širší erudice hudebníků–interpretů v podobě všeobecného i obecně uměleckého rozhledu, která se může zdát irelevantní pro proces interpretace. Já ji však naopak na základě vlastních zkušeností považuji za zásadní podmínku úspěšnosti tohoto procesu.

Životopisná část je zpracována ve formě přehledné tabulky, která obsahuje rovněž seznam děl. Vycházím zde z předpokladu a vlastní zkušenosti, že životopis v této podobě umožňuje žádoucí rychlejší a snazší vhled do případných souvislostí jednotlivých děl a životních událostí, který může mít rovněž vliv na interpretační přístup k autorově tvorbě.

2. Skladatel Jiří Teml – přehled života a díla

Vzhledem k datu narození Jiřího Temla, 24. 6. 1935, reflektuje životopis tohoto autora dějiny dvou třetin dvacátého století a zatím první dvě desetiletí století jednadvacátého. Proto jsem se rozhodla uvést Temlova životopisná data v kontextu se stručným přehledem dějinných událostí tohoto časového období.

Zajímalo mě, jakým způsobem významné historické události ovlivnily život Jiřího Temla a zda jeho tvorba vykazuje nějaké vazby k těmto dějinným mezníkům. Z přehledu je zjevné, že dílo Jiřího Temla reflektuje především proměny jeho soukromých a ještě spíše profesních dějin.

Jiří Teml přišel již v raném dětství o oba rodiče, péči o něj převzal starší bratr František, a přestože malý Jiří jevil výrazný talent a inklinaci k umění, jak výtvarnému, tak hudebnímu, byl z praktických důvodů nucen vystudovat ekonomický obor a až do svých 41 let v této oblasti i pracoval. Proto se v mládí nemohl intenzivněji věnovat ani skladbě a jeho první plnohodnotné skladatelské pokusy v oblasti artificiální hudby se datují až do konce padesátých let. Následně Temlova tvorba nabírá na intenzitě v letech sedmdesátých, kdy autor konečně získává místo v milovaném oboru a stává se hudebním dramaturgem Československého rozhlasu v Plzni. Ve stejné době přichází také první soutěžní úspěchy Temlových děl, které znamenají další objednávky interpretů, a Jiří Teml se stává etablovaným skladatelem. V roce 1980 přechází Jiří Teml na pozici hudebního dramaturga Československého rozhlasu v Praze, kde působí až do svého odchodu do penze 1. 1. 2000. Právě po odchodu z Rozhlasu, s kterým však nadále externě spolupracuje, je skladatelská činnost Jiřího Temla nejintenzivnější a nejpestřejší.

Z velkých dějinných proměn se v díle Jiřího Temla promítá snad jen tzv. sametová revoluce, po níž mohl skladatel svobodně projevit svou křesťanskou orientaci a kdy vzniká řada duchovně zaměřených děl. Teml je ale konzistentní v oblíbě témat, kterým se věnoval i v době totality – píše tedy stále mimo jiné též skladby s literární či výtvarnou inspirací a skladbičky a písničky pro děti a dětské sbory.

Následující tabulka přináší přehled života a tvorby skladatele Jiřího Temla. Tabulka je rozdělena přibližně po pětiletých časových úsecích z důvodu co

nejpřesnější orientace. Přehled skladeb vychází z přehledu uvedeného v brožuře Vlasty Bokůvkové *Portréty plzeňských skladatelů / Jiří Teml*, kterou vydala ZČU Plzeň v roce 2008 a je aktualizován na základě informací poskytnutých autorce tohoto textu Jiřím Temlem v osobních rozhovorech a e-mailové korespondenci v průběhu let 2015-2018.

Výběr z událostí světových a českých dějin		Život Jiřího Temla	Tvorba Jiřího Temla
1933	<ul style="list-style-type: none"> • Adolf Hitler se stává říšským kancléřem • počátek vlády NSDAP v Německu • vznik gestapa 		
1934	<ul style="list-style-type: none"> • Noc dlouhých nožů 	smrt sestry Anny (*1912)	
1935	<ul style="list-style-type: none"> • abdikace prezidenta Tomáše Garrigue Masaryka • prezidentem Československa se stává Edvard Beneš • vznik Wehrmachtu 	Jiří Teml (J. T.) se narodil 24. 6. 1935 v šumavském Vimperku	
1936	<ul style="list-style-type: none"> • vznik Osy Berlín-Řím • počátek Španělské občanské války 		
1937	<ul style="list-style-type: none"> • zemřel T. G. Masaryk • bombardování španělského města Guernica 		

	Výběr z událostí světových a českých dějin	Život Jiřího Temla	Tvorba Jiřího Temla
1938	<ul style="list-style-type: none"> • přijetí Mnichovské dohody • Křišťálová noc v Německu, Rakousku a Sudetech • prezidentem Československa se stává Emil Hácha 		
1939	<ul style="list-style-type: none"> • německá okupace českých zemí • německá invaze do Polska - začátek druhé světové války • uzavření českých vysokých škol • vznik Protektorátu Čechy a Morava a Slovenského Státu 		
1940	<ul style="list-style-type: none"> • Katyňský masakr • vstup Itálie do 2. světové války • bitva o Británii 		
1941	<ul style="list-style-type: none"> • Zahájení operace Anthropoid • útok na Pearl Harbor – vstup USA do 2. světové války 		
1942	<ul style="list-style-type: none"> • Atentát na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha • Vyhlazení obcí Lidice a Ležáky nacisty • Bitva u Stalingradu 	Obecná škola: 1942-1946	

	Výběr z událostí světových a českých dějin	Život Jiřího Temla	Tvorba Jiřího Temla
1943	<ul style="list-style-type: none"> • Kapitulace německé armády u Stalingradu • Vylodění spojenců na Sicílii • pád fašistického režimu v Itálii 	<p>smrt otce Alois Teml (*1888)</p>	
1944	<ul style="list-style-type: none"> • Osvobození Leningradu • Invaze spojenců do Normandie • Začátek Slovenského národního povstání • Varšavské povstání 	<p>smrt matky Anna, roz. Volfová (*1892) péči o malého Jiřího přebírá nejprve rodinná přítelkyně, následně teta z matčiny strany, později starší bratr František (*1919)</p>	
1945	<ul style="list-style-type: none"> • bombardování Drážďan americkým letectvem • nálet na Prahu • Pražské povstání • konec druhé světové války • svržení atomových bomb na Hirošimu a Nagasaki • zahájen norimberský proces • založena pražská AMU 		
1946	<ul style="list-style-type: none"> • první poválečné parlamentní volby v Československu – vítězství KSČ • Edvard Beneš znovuzvolen prezidentem Československa • ukončen norimberský proces • počátek vyučování na AMU 	<p>Juvenát Redemptoristů v Libějovicích u Vodňan, později zákl. škola ve Vodňanech: 1946-1948</p> <p>počátky zájmu o hudbu, J. T. hraje krátce na flétnu ve školním orchestru</p>	
1947	<ul style="list-style-type: none"> • počátek studené války 		

	Výběr z událostí světových a českých dějin	Život Jiřího Temla	Tvorba Jiřího Temla
1948	<ul style="list-style-type: none"> • komunistický převrat v Československu • smrt Jana Masaryka • prezidentem Československa se stává Klement Gottwald • přijata Všeobecná deklarace lidských práv • vyhlášena nezávislost státu Izrael 	Jedenáctiletka Vimperk: 1948-1950	
1949	<ul style="list-style-type: none"> • vznik SRN a NDR • popravy odpůrců komunistického režimu • zahájena stavba pomníku J. V. Stalina na Letné 		
1950	<ul style="list-style-type: none"> • proces a poprava Milady Horákové • komunistická Čína obsadila Tibet 	hospodářská škola ve Vimperku: 1950-52	
1951	<ul style="list-style-type: none"> • vznik Evropského společenství uhlí a oceli • první barevné televizní vysílání • zahájení českého vysílání Radia Svobodná Evropa 		
1952	<ul style="list-style-type: none"> • Alžběta II. nastoupila na trůn Spojeného království 	<p>konec studia na dvouleté hospodářské škole ve Vimperku</p> <p>první zaměstnání Armastav (později Pozemní stavby) Karlovy Vary: 1952-1954</p>	

	Výběr z událostí světových a českých dějin	Život Jiřího Temla	Tvorba Jiřího Temla
1953	<ul style="list-style-type: none"> měnová reforma v Československu zahájení pravidelného televizního vysílání v Československu prezidentem ČSSR zvolen Antonín Zápotocký 		
1954	<ul style="list-style-type: none"> zahájeno vysílání rozhlasu po drátě do provozu uvedena první jaderná elektrárna na světě 	<p>vojenská základní služba (Jihlava, Prachatice): 1954-1956</p> <p>J.T. účinkuje v amatérské vojenské kapele, roste jeho zájem o jazz</p>	První hudební aranžmá pro vojenskou kapelu, ve které J. T. účinkoval
1955	<ul style="list-style-type: none"> Československo se stává součástí Varšavské smlouvy I. celostátní spartakiáda začátek války ve Vietnamu (1955-1975) 		
1956	<ul style="list-style-type: none"> maďarské povstání proti stalinistické diktatuře a sovětské okupaci – krvavě potlačeno 	<p>ONV - Dům osvěty Vimperk (jako hudební metodik): 1956-1959</p> <p>- organizování koncertů v místní hudební škole a pořadů Divadla hudby (z gramodesek Supraphonu)</p>	
1957	<ul style="list-style-type: none"> vznik Evropského hospodářského společenství prezidentem ČSSR zvolen Antonín Novotný 		

Výběr z událostí světových a českých dějin		Život Jiřího Temla	Tvorba Jiřího Temla
1958	<ul style="list-style-type: none"> úspěch Československa na světové výstavě EXPO v Bruselu 	Dálkové studium na Vyšší hospodářské škole (Obchodní akademii) ve Vimperku: 1958-1960 korepetice v baletním studiu Zdeňky Schubertové-Palečkové (Vimperk, Čkyně, Volyně, Strakonice)	<ul style="list-style-type: none"> Kouzelný krám (Krabice hraček), dětský balet, libreto Walter Schubert Baletní hudba k pohádce J. Lady <i>Bubáci a hastrmani</i>
1959	<ul style="list-style-type: none"> Jaroslav Heyrovský získává Nobelovu cenu za chemii 		
1960	<ul style="list-style-type: none"> II. celostátní spartakiáda amnestie prezidenta Antonína Novotného osvobozuje některé politické vězně 	J. T. zakončuje maturitou studium na Vyšší hospodářské škole ve Vimperku Silnice Karlovy Vary (ekonomický úředník): 1960-1966	
1961	<ul style="list-style-type: none"> první let člověka do vesmíru zahájena stavba Berlínské zdi dokončena výstavba Orlické přehrady na Vltavě Otto Wichterle vyrobil 1. měkké kontaktní čočky 		
1962	<ul style="list-style-type: none"> dokončen odstřel pomníku J. V. Stalina na Letné Karibská krize 	narození 1. syna	<ul style="list-style-type: none"> Baletní hudba k pohádce A. Felixe <i>Šípková Růženka</i>

	Výběr z událostí světových a českých dějin	Život Jiřího Temla	Tvorba Jiřího Temla
1963	<ul style="list-style-type: none"> revize politických procesů 50. let – rehabilitace řady odsouzených 35. prezident USA John F. Kennedy podlehl atentátu let 1. ženy do vesmíru 		<ul style="list-style-type: none"> <i>Byl to sen</i>, dětský balet, libreto Walter Schubert
1964	<ul style="list-style-type: none"> americká armáda oficiálně vstoupila do války ve Vietnamu 	narození 2. syna	<ul style="list-style-type: none"> <i>Mikrorapsodie</i> pro klavír a orchestr <i>Figurky</i> pro smyčcové kvarteto
1965	<ul style="list-style-type: none"> Po letech oficiálně povoleny oslavy majáles, Allen Ginsberg zvolen králem majáles v Praze III. celostátní spartakiáda 	J. T. se setkává s violistou a skladatelem Jiřím Jarochem, který jej následně po 10 let ve skladbě pedagogicky vede ¹	<ul style="list-style-type: none"> Starofrancouzské divertimento pro dechové kvinteto
1966	<ul style="list-style-type: none"> Zahájení policejní akce Vlasatci proti svobodně smýšlející mládeži 	Dopravní podnik Karlovy Vary (podniková kontrola): 1966-1969	<ul style="list-style-type: none"> <i>Karlovarská suita</i> pro komorní orchestr Scénická hudba ke hře M. Ch. Feilera <i>Nápoj lásky</i> <i>Baletní partita</i> pro malý orchestr
1967	<ul style="list-style-type: none"> vznik Evropských společenství 		<ul style="list-style-type: none"> Concerto pro dechové kvinteto a smyčce <i>Musica brevis</i> per organo

¹Bokůvková, Vlasta. *Portréty plzeňských skladatelů/Jiří Teml*, Plzeň: ZČU 2008

	Výběr z událostí světových a českých dějin	Život Jiřího Temla	Tvorba Jiřího Temla
1968	<ul style="list-style-type: none"> • pražské jaro • invaze vojsk SSSR a Varšavské smlouvy do Československa • počátek tzv. Normalizace • prezidentem ČSSR zvolen Ludvík Svoboda • tajemníkem ÚV KSČ se stal Alexander Dubček 		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Komorní hudba</i> pro fagot a klavír • Komorní hudba pro flétnu a cembalo • Scénická hudba ke hře J. Vrchlického <i>Drahomíra</i> • <i>Balletto per due</i> pro hoboj a fagot
1969	<ul style="list-style-type: none"> • federalizace Československa • Alexander Dubček sesazen z postu šéfa KSČ • protestní sebevraždy Jana Palacha a Jana Zajíce • přistání Apolla 11 na Měsíci 	Silnice Karlovy Vary (ekonom. úředník): 1969-1976	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Fantasie</i> pro klarinet a komorní orchestr
1970	<ul style="list-style-type: none"> • ustaven Socialistický svaz mládeže • monumentální oslavy 100. výročí narození V. I. Lenina 		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Concertino</i> pro lesní roh a komorní orchestr • <i>I. smyčcový kvartet</i> • <i>Preludium, Andante a Fuga</i> pro housle a violu
1971	<ul style="list-style-type: none"> • Gustáv Husák zvolen generálním tajemníkem KSČ • Josef Škvorecký a Zdena Salivarová založili v Torontu nakladatelství '68 Publishers 		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Hudbička</i>, dětské klavírní skladby • <i>Komorní hudba</i> pro hoboj a klavír
1972	<ul style="list-style-type: none"> • návštěva Fidela Castra v Československu – získává Řád bílého lva I. třídy s řetězem a čestný doktorát UK • ustaven Svaz českých spisovatelů 		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Miniatury</i> pro akordeon • <i>Quinteto</i> per ob, cor, vno, vla, vlc • <i>Pětílístek</i>, 5 písniček pr dětský sbor a klavír • <i>Fantasia appassionata</i> per organo • <i>Žertovný kvapík</i> pro velký orchestr • <i>Hudbička II</i>, dětské klavírní skladby • <i>Vymyšlenky</i>, 5 písniček pr dětský sbor a klavír

Výběr z událostí světových a českých dějin		Život Jiřího Temla	Tvorba Jiřího Temla
1973	<ul style="list-style-type: none"> I. ročník Festivalu politické písně v Sokolově 		<ul style="list-style-type: none"> <i>Suita giocosa</i> pro malý orchestr <i>Tři žertovné madrigaly</i> pro ženský (dívčí) sbor <i>Písničky z tramtárie</i> pro dětský sbor, housle a violoncello <i>Kalamajka mik, mik, mik</i>, 3 dětské sbory a cappella <i>Šest houslových duet</i>
1974	<ul style="list-style-type: none"> do provozu uveden 1. úsek metra v Praze 	2. cena v soutěži Českého hudebního fondu za skladbu <i>Fantasia appassionata per organo</i> určenou pro interpretační soutěž Pražského jara 1975 ²	<ul style="list-style-type: none"> <i>Kantáta</i> pro soli, smíšený sbor a orchestr na text K. J. Erbena <i>Zakletá dcera</i> <i>Divertimento</i> pro housle, violoncello a klavír <i>Suita piccola</i> pro smyčce a klavír ve snadném slohu <i>Toccata</i> pro housle a orchestr <i>Rondo</i> pro akordeon
1975	<ul style="list-style-type: none"> konec války ve Vietnamu prezidentem ČSSR zvolen Gustáv Husák IV. československá spartakiáda 		<ul style="list-style-type: none"> Trio pro flétnu, hoboj a klavír Malá suita pro dvě zobcové flétny <i>Čtyři malé etudy</i> pro housle, kytaru a akordeon <i>Škola</i>, mikrokantáta pro 2 dětské sólisty, dětský sbor a pf <i>Všelijaké písničky</i>, 4 dětské sbory s orchestrem <i>Tři směšné písničky</i> pro dětský sbor s doprovodem klavíru <i>Zlatá brána</i>, dětský sbor s doprovodem klavíru
1976		Čsl. Rozhlas Plzeň (hudební dramaturg): 1976-1980	<ul style="list-style-type: none"> <i>Sluníčko</i>, písničky pro předškolní věk s klavírem <i>Partita</i> pro violoncello sólo <i>Přání</i>, píseň pro vokální soubor a pf nebo rytmickou skupinu I. symfonie <i>Lidé a prameny</i> <i>Písničky z trávy</i> pro dětský (dívčí) sbor a sólové housle <i>Signál</i>, symfonická věta pro orchestr Maňáskové divadlo pro nonet
1977	<ul style="list-style-type: none"> Vznik Charty 77 Anticharta 		<ul style="list-style-type: none"> <i>Mateřidouška</i>, cyklus dětských sborů s doprovodem klavíru <i>Tři májové dětské sbory</i> s doprovodem klavíru <i>Tři bagately</i> pro housle, hoboj, klarinet (basklarinet) a klavír <i>Tři ritornely</i> pro varhany <i>Čtyři invence</i> pro housle a kytaru

²Bokůvková, Vlasta. *Portréty plzeňských skladatelů/Jiří Teml*, Plzeň: ZČU 2008

	Výběr z událostí světových a českých dějin	Život Jiřího Temla	Tvorba Jiřího Temla
1978	<ul style="list-style-type: none"> Československo navštívil francouzský kreslíř a karikaturista Jean Effel 	II. cena v soutěži dětské písně v Moskvě, cyklus <i>Sluníčko</i> (1976)	<ul style="list-style-type: none"> <i>Pět malých etud</i> pro klavír Druhý dechový kvintet <i>Tři pentatonické písničky pro děti</i> <i>Tři kusy</i> pro smyčcové kvarteto <i>Vivat Stravinskij</i> <i>Písničky na prázdniny i do školy</i> pro dětská sóla a dětský sbor a cappella (? 1978 nebo 1979)
1979	<ul style="list-style-type: none"> Václav Havel odsouzen a vězněn další 4 roky za podvracení republiky 		<ul style="list-style-type: none"> <i>Koncert pro housle a orchestr</i>
1980	<ul style="list-style-type: none"> vznik Solidarity v Polsku V. československá spartakiáda 	Československý rozhlas Praha (hudební dramaturg): 1980-2000	<ul style="list-style-type: none"> <i>Kolokvia</i>, 5 skladeb pro hoboj, klarinet a fagot <i>Koncert pro violoncello</i>, smyčce, klavír a bicí nástroje <i>Ptačí rozhlásek</i>, kantáta pro dětská sóla, dětský sbor a malý instrumentální soubor <i>Barokní suita</i> pro Barock Jazz Quintet <i>Čtyři písničky pro maminky, tatínky, babičky a dědečky</i> Dřevěná muzika pro sopr. zobcovou fl, vno, cl, a orffovské bicí nástroje <i>Moji kamarádi</i>, miniaturní kantáta pro dětský sbor a klavír <i>V tom hlohovském hrášku</i>, EA skladba
1981	<ul style="list-style-type: none"> Neúspěšný atentát na papeže Jana Pavla II. Otevřen Palác kultury v Praze 		<ul style="list-style-type: none"> <i>Tři písničky pod pantoflem</i> pro smíšené sbory a cappella <i>Šest písniček ze studánky</i> pro dívčí (ženský) sbor, vno a bicí <i>Travačky</i>, vokální rondo pro dívčí (ženský) sbor a cappella <i>Trittico per corno e organo</i> <i>Písničky o zvířátkách a metru</i>, dětský sbor s doprovodem flétny nebo jiného sopr. nástroje
1982	<ul style="list-style-type: none"> válka o Falklandy mezi Velkou Británií a Argentinou zemřel Leonid Iljič Brežněv, tajemník KSSS 	Cena Svazu českých skladatelů a koncertních umělců za kantátu <i>Ptačí rozhlásek</i> (1982)	<ul style="list-style-type: none"> <i>Čtyři moravské písničky</i> pro dívčí sbor a flétnu <i>Teatro piccolo per fagotto e pianoforte</i>

Výběr z událostí světových a českých dějin		Život Jiřího Temla	Tvorba Jiřího Temla
1983	<ul style="list-style-type: none"> V Praze proběhlo Světové shromáždění za mír a život, proti jaderné válce 		<ul style="list-style-type: none"> <i>Tři promenády</i>, malý koncert pro orch. k 150. výročí založení KSO <i>Fantasie</i>, koncert pro housle, harfu a orchestr <i>Co je kde nového</i>, mikrokantáta pro dětský sbor a klavír <i>Obelisk</i>, koncertní fantazie <i>Marijaneček</i>, pro dívčí sbor a bicí nástroje <i>Rýmovačky s ozvěnou</i>, pro 2 dětské sbory a cappella Zelená flétna, melodram pro recitátora, flétnu, violu a harfu
1984	<ul style="list-style-type: none"> Jaroslav Seifert získává Nobelovu cenu za literaturu 	I. místo v mezinárodní rozhlasové soutěži OIRT Praha za cyklus <i>Cirkus rámus</i> (1984)	<ul style="list-style-type: none"> <i>Jízda na luční kobylce</i>, pět písní pro baryton a klavír <i>Cirkus rámus</i>, tři písničky pro nejmenší <i>Vodní muzika</i>, kantáta pro rec., baryton, dětský sbor, flétnu, violu, harfu a bicí <i>Alchymisté</i>, 6 skladeb pro varhany <i>Jak to bylo dál</i>, 5 dětských sborů s doprovodem bicích nástrojů K. Poláček <i>Hlavní přelíčení</i>, hudba k četbě na pokračování pro housle, trubku, akordeon a bicí nástroje <i>Sonety české hudbě</i>, hudba k básním V. Šefla pro violu sólo Concerto grosso pro komorní orchestr <i>Pocta Händelovi</i> <i>Kaligramy</i>, 7 skladeb pro harfu
1985	<ul style="list-style-type: none"> VI. československá spartakiáda 		<ul style="list-style-type: none"> <i>Mozaika</i>, koncertantní hudba pro housle a klavír <i>Tři negalantní kuplety</i> pro mužský sbor a cappella Koncert pro varhany, smyčce, trubky a bicí
1986	<ul style="list-style-type: none"> havárie v černobylské jaderné elektrárně 		<ul style="list-style-type: none"> <i>Kolotoč</i>, 4 písničky pro děti předškol. věku, pf a dět. hud. Nástroje <i>Monolog</i> pro sólovou violu <i>Klarinetový Špalíček</i>, 6 snadných skladeb pro klarinetové duo II. smyčcový kvartet <i>Vivat Stravinskij</i>, přepracování skl. z r. 1978
1987	<ul style="list-style-type: none"> počátek Gorbačovových reforem v SSSR 		<ul style="list-style-type: none"> II. symfonie <i>Válka s mloky</i> <i>Árie a tanec</i> pro anglický roh a varhany <i>Vánoční</i>, písnička pro předškolní děti s doprovodem klavíru <i>Habanéra</i> pro anglický roh, trubku a klavír Pantomima pro flétnu a klavír <i>Commedia dell'arte</i> pro sólové cembalo <i>Dramatické scény</i> pro trubku a klavír

	Výběr z událostí světových a českých dějin	Život Jiřího Temla	Tvorba Jiřího Temla
1988	<ul style="list-style-type: none"> • obnovená polská Solidarita • aféra Lockerbie 		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Opavské písničky</i> pro dívčí (ženský) sbor s doprovodem klavíru • <i>Hra na Cecilku</i>, hudba pro ČRo (fl, ob, cl, perc, sm. kvarteto, cel) • III. smyčcový kvartet <i>Fantastické scény</i> • Rituál pro flétnu, basklarinet a klavír
1989	<ul style="list-style-type: none"> • pád Berlínské zdi • sametová revoluce v ČSR • prezidentem Československa zvolen Václav Havel 		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Písecké divertimento</i> pro komorní orchestr • <i>Capriccia</i> pro komorní orchestr • <i>Jubilejní variace</i>, symf. věta ke 100. výročí narození B. Martinů • <i>Komorní hudba</i> pro klarinet a klavír • Rozmarné léto, hudební žert pro noneto podle VI. Vančury
1990	<ul style="list-style-type: none"> • demokratizace Československa • zánik ČSSR, vznik České a Slovenské Federativní Republiky • 1. návštěva papeže Jana Pavla II. v ČSR • válka v Perském zálivu (1990-91) • znovusjednocení Německa 		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Meditace a rozkoše</i>, 2 věty pro violu a cembalo podle J. Zrzavého • <i>Serenata piccola</i> pro komorní orchestr • Shakespeareovské motivy pro flétnu, housle, vlc a cembalo • Václav Holan Rovenský <i>Den přeslavný jest k nám přišel</i>, harmonizace, úprava a instrumentace duch písní pro smíšený (dětský) sbor, žesť. kvinteto, bicí a varhany
1991	<ul style="list-style-type: none"> • konec studené války • zánik SSSR • počátek války v Jugoslávii • na český trh vstupuje první mobilní operátor 		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Musica Piccola</i> per archi e fiati • Příběh s happyendem pro flétnu a harfu • <i>Splnilo se písmo svaté</i>, pásmo vánočních písní a koled v úpravě pro dětská sóla, dětský sbor, žesťové kvinteto, malý orchestr a varhany
1992	<ul style="list-style-type: none"> • Maastrichtská smlouva – vznik EU • transformace hospodářství Československa formou privatizace • ČR poprvé připojena k internetu 		<ul style="list-style-type: none"> • Tři skladby pro varhany a bicí • <i>Epitaf</i>, symfonická věta pro smyčce a bicí • <i>Recitativ a toccata</i> pro varhany • <i>Taneční hodiny</i>, suita pro housle a klavír • <i>Quodlibet</i>, 4 drobné skladby pro anglický roh a housle • A. Dvořák <i>Cigánské melodie op. 55</i>, instrumentace pro symfonický orch. • A. Michna z Otradovic <i>Loutna česká</i>, instrumentace pro smyčce a žesť

Výběr z událostí světových a českých dějin		Život Jiřího Temla	Tvorba Jiřího Temla
1993	<ul style="list-style-type: none"> rozpad Československa – vznik samostatné ČR a SR 42. prezidentem USA se stává William "Bill" Jefferson Clinton 		<ul style="list-style-type: none"> <i>Hommage à Maigret</i> pro basklarinet a klavír <i>Kaleidoskop</i>, koncertní hudba pro housle a klavír <i>Concertino pro hoboj</i> a komorní orchestr "<i>Hommage Vivaldi</i>" <i>Elckerlijc Mariken van Nieumeghen</i>, kantáta-mirákl pro sóla, sbor a komorní orchestr
1994	<ul style="list-style-type: none"> rwandská genocida Nelson Mandela se stal prezidentem Jihoafrické republiky návštěva Billa Clintona v Praze 		<ul style="list-style-type: none"> <i>II. koncert pro varhany</i>, žesťové, smyčcové a bicí nástroje <i>Omaggi "Slavnostní hudba pro Plzeň"</i> (k 700. výročí založení města Plzně)
1995	<ul style="list-style-type: none"> návštěva papeže Jana Pavla II. v ČR – svatořečení Zdislavy z Lemberka a Jana Sarkandra 		<ul style="list-style-type: none"> <i>Koledníček</i>, úpravy známých koled a vánočních písní pro tři hlasy Pidluke-padluke, sextet pro dechové nástroje <i>Nová píseň o hrozně povodni v městě Sušici L. P. 1993</i>, malá kantáta pro baryton sólo, smíšený sbor, cl, violu a bicí nástroje <i>Relief</i>, pro housle a klavír
1996	<ul style="list-style-type: none"> návštěva britské královny Alžběty II. v ČR první volby do Senátu Parlamentu ČR 		<ul style="list-style-type: none"> Suita piccola pro 5 dechových nástrojů <i>Legenda</i> pro smyčce, harfu a bicí nástroje Divertimento giocoso pro flétnu, housle a violoncello Dvě invence pro noneto a bicí nástroje L. Bernstein <i>Tři tance z muzikálu West side story</i>, úprava pro smyčc. Orchester <i>Ta naše písnička</i>, směs nár. písní pro dětský sbor a instr. soubor (klavír) <i>Rapsodie pro varhany</i> <i>IV. smyčcový kvartet (Divertimento)</i> O. Jeremiáš <i>Směs národních písní č. 1</i>, úprava ze symf. partitury pro noneto <i>Ragtime and Blues for Graham Melville Mason, Anglie</i>
1997	<ul style="list-style-type: none"> povodně na Moravě 		<ul style="list-style-type: none"> B. Martinů <i>Písničky na jednu stránku</i>, instrum. pro komor. orchestr <i>Čtyři věty</i> pro klavír <i>Ave</i> pro smíšený sbor a cappella <i>Sonety</i>, cyklus písní na texty W. Shakespeara

	Výběr z událostí světových a českých dějin	Život Jiřího Temla	Tvorba Jiřího Temla
1998	<ul style="list-style-type: none"> bombardování Iráku vedené USA a Velkou Británií 		<ul style="list-style-type: none"> III. symfonie <i>Kafka</i> Metamorfózy pro flétnu, klarinet, klavír, kontrabas a bicí <i>Kredo</i>, cyklus smíšených sborů s barytonovým sólem <i>Partita</i> pro sólové housle <i>Koledníček</i>, směs kole pro žesťové kvinteto
1999	<ul style="list-style-type: none"> vstup České republiky do NATO letecké bombardování Kosova jednotkami NATO počátek platnosti společné evropské měny EURO 		<ul style="list-style-type: none"> Trio eufonico pro flétnu, housle a klavír Dvě folklorní studie pro flétnu, violu a harfu <i>Trio gaio</i> pro hoboj, klarinet a fagot <i>Žalm 136</i> pro dětská sóla, dětský sbor a smyčce (sm. kvartet)
2000	<ul style="list-style-type: none"> Krise v České televizi Praha se stává jedním z evropských hlavních měst kultury pro rok 2000 	<p>1. 1. 2000 J. T. odchází do penze z pozice hudebního dramaturga Rozhlasu</p>	<ul style="list-style-type: none"> <i>Partita semplice</i> pro trubku a varhany <i>Taneční suita</i> pro dechový orchestr <i>Laudetur Jesus Christus</i> pro smíšený sbor a cappella <i>Hommage à Michelangelo</i> pro varhany, žesť. kvinteto a bicí n. <i>Halasení</i>, melodram na verše F. Halase pr recitátora a klavír
2001	<ul style="list-style-type: none"> teroristické útoky organizace al-Kaida na USA zahájení války v Afghánistánu počátek tzv. války proti terorismu nástup 43. prezidenta USA George W. Bushe do funkce 	<p>J. T. dále natáčí pořady pro Rozhlas pořady: Musica Moderna Hudební fórum s Jiřím Temlem</p>	<ul style="list-style-type: none"> <i>Concerto grosso</i> č. 2 pro dvoje housle, violoncello a smyčce David a Goliáš pro flétnu a varhany Partita pro flétnu, housle, violoncello a klavír <i>Svatá noc</i>, pásmo vánočních písní a koled pro dětská sóla, dětský sbor, malý orchestr a varhany <i>Gloria in excelsis Deo</i>, vánoční písně a koledy z celého světa pro dětský sbor a symfonická orchestr <i>Sapientia I</i>, cyklus písní na latinské texty pro baryton a klavír (org) Jaroslav Ježek <i>Písně</i>, úprava pro hoboj, klarinet a fagot Hudba k rozhlasové pohádce <i>O princí Malíčkoví</i>
2002	<ul style="list-style-type: none"> ničivá povodeň v Česku zavedeno EURO ve valutové podobě 		<ul style="list-style-type: none"> <i>Komorní hudba</i> pro violu a klavír <i>Taneční minutky</i> pro tři basetové rohy <i>Divadlo svět</i>, melodram na text W. Shakespeara pro rec. a cemb. Karlovarské obrázky pro flétnu a klavír <i>Divertimento</i> pro housle a violu <i>Divertimento rustico pro 4 klarinety</i> Concerto grosso pro flétnu, fagot a smyčce <i>Sapientia II</i>, cyklus písní na latinské texty pro baryton a kl. (org) <i>Vivat Gaudeamus</i> pro ženský (dívčí) sbor a bicí nástroje

	Výběr z událostí světových a českých dějin	Život Jiřího Temla	Tvorba Jiřího Temla
2003	<ul style="list-style-type: none"> • prezidentem ČR zvolen Václav Klaus • referendum o vstupu ČR do EU • havárie raketoplánu Columbia • rozpad Svazové republiky Jugoslávie 		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Dve svatobné</i> pro mužský sbor a cappella na slovenskou lidovou poezii • <i>Tři skladby</i> pro varhany • <i>Concertino</i> pro varhany (cembalo) a dechové kvinteto • <i>Aenigma vitae (Hommage à Leoš Janáček)</i> pro orchestr • <i>Čtyři miniatury</i> pro smyčcové trio • Hudba k rozhlasové hře M. Zinnerové <i>Kam sahá moje paměť</i> • Epigramy pro flétnu, housle a klavír • Instrument. písní F. Schuberta a A. L. Niedermeyera pro sopr. a kom. orch.
2004	<ul style="list-style-type: none"> • Vstup České republiky do EU • ničivé zemětřesení a vlna tsunami v JV Asii • tzv. Oranžová revoluce na Ukrajině 	umírá bratr J. T. František (*1919)	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Čtyři nálady</i> pro housle a violoncello • <i>Missa piccola</i> per coro misto e violino solo • <i>Cesta ke světlu</i> pro dvoje housle • <i>Variace pro Modrý salón</i> pro housle a klavír • <i>Concerto rustico</i> per salterio e archi • <i>Pět tanců</i> pro cembalo • B. Martinů <i>Variace na slovenskou lidovou píseň</i>, úprava pro violoncello, harfu (cimbál) a smyčce
2005	<ul style="list-style-type: none"> • smrt papeže Jana Pavla II., novým papežem zvolen Benedikt XVI. 		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Hudba k vernisáži</i> pro dvoje housle • Lásko, melodram pro recitátora, flétnu a violu na verše V. Lokvence • <i>Mysterium sacrum</i> per organo • <i>Sapientia III</i>, cyklus písní pro mezzosoprán a harfu • Strnadela, hudba k vernisáži pro flétnu, housle a klavír • <i>Malá galerie</i> pro akordeon a violoncello • <i>Ave Maria</i> pro soprán, cl a pf (org) nebo dětský sbor a org • L. van Beethoven <i>Pro Elišku</i>, instrum. dětský sbor a kom. orch. • <i>Koledníci</i>, 9 českých koled pro dětský sbor a bicí • <i>Sapientia IV</i>, cyklus na latinské texty pro smíš. sbor a cappella • <i>Štědrej večer nastal</i>, pásmo vánočních písní a koled pro dětský sbor
2006 /1			<ul style="list-style-type: none"> • <i>Mozartovská křížovka</i> pro dvoje housle • <i>Gaudeamus igitur</i>, předehra, 3 variace a píseň pro dětský sbor a komorní orchestr • <i>Jezu Kriste štědrý kněže</i>, instrumentace pro dětský sbor a komorní orchestr • <i>Tři maďarské koledy</i> v úpravě pro dětský sbor a harfu • <i>Císařovy nové šaty</i>, dětská opera pro baryton sólo, dětská sóla, dětský sbor a malý orchestr • <i>Radostný cirkus</i>, pásmo pro Dětskou operu Praha

	Výběr z událostí světových a českých dějin	Život Jiřího Temla	Tvorba Jiřího Temla
2006 /2			<ul style="list-style-type: none"> • Krumlovské maškary, suite pro zobc./příčnou flétnu a cembalo • <i>Půjdeme spolu do Betléma</i>, pásmo koled a vánočních písní pro violoncello a bicí • <i>Tetínské variace</i>, 5 malých variací pro dvoje housle • <i>Fantazie a rondo</i> pro hoboj a housle • <i>Přišla k nám radostná novina</i>, pásmo ván. písní a koled pro 2 housle • <i>Vyšla hvězda jasná</i>, pásmo koled a vánočních písní pro smíšený sbor a cappella • <i>Tři korejské lidové písně</i>, úprava pro dětský sbor, klavír a bicí • <i>Koledníci</i>, pět českých a moravských koled pro dětský sbor • <i>Clevelandské trio</i> pro violu, violoncello a varhany
2007	<ul style="list-style-type: none"> • Vstup Rumunska a Bulharska do EU 		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Hymna pro Dubai</i> (návrh pro symfonický orchestr) • <i>Moudrého Katóna mravní poučování v překladu J. A. Komenského</i>, pro mezzosoprán a cembalo • <i>Gloria</i> pro ženský (dívčí) sbor a cappella na liturgický text • <i>Vonička</i>, cyklus smíšených sborů na texty lidové poezie • <i>Fantasetta (Homage à Buxtehude)</i> pro varhany • <i>Zwei Schallensteine, Concerto doppio</i> per due clarinetti ed orchestra • <i>Šumavské variace</i> pro 2 housle, violu, vcello a kontrabas • <i>Hohes Lied</i> pro mužský sbor a cappella
2008	<ul style="list-style-type: none"> • Barrack Hussein Obama zvolen prezidentem USA jako první Afroameričan 		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Čtvero ročních dob aneb Vivaldi v Čechách</i> pro dvoje housle • <i>Kocour v botách</i>, dětská opera pro sóla, dětský sbor a malý orchestr • <i>Concerto per clavicembalo ed orchestra da camera</i> • <i>Gloria in excelsis Deo</i>, směs českých a zahraničních koled a vánočních písní - úprava cyklu z r. 2001 pro dětský sbor a harfu • <i>Čas radosti nastává</i>, pásmo koled a ván. písní pro dět. sbor a pf na libreto E. Hrubé • <i>Cadenza per due clarinetti</i> • <i>Tři fresky</i> pro housle violoncello a klavír • <i>Veselé koledování</i> pro dětský sbor a klavír
2009	<ul style="list-style-type: none"> • předsednictví ČR v radě EU • zemětřesení v italském Abruzzo 		<ul style="list-style-type: none"> • Chvála tercié – pokus o hudební žert, pro flétnu a klavír • Dvojkonzert pro flétnu (pikolu), klavír a smyčce • <i>Písničky ze Žďára</i> pro smíšený sbor a cappella • <i>Sapientia V.</i> pro smíšený sbor a cappella • <i>Konzert pro violu</i> a komorní orchestr

	Výběr z událostí světových a českých dějin	Život Jiřího Temla	Tvorba Jiřího Temla
2010	<ul style="list-style-type: none"> Zemětřesení na Haiti havárie polského armádního speciálu s prezidentem Lechem Kaczyńskim u Smolenska 		<ul style="list-style-type: none"> <i>Znělka pro Czech Brass Festival</i>, pro žesťový soubor <i>Viva la musica</i> pro smíšený sbor a cappella <i>Dudácké rondo</i> pro dudy a smyčce <i>Verše psané na vodu</i>, melodram pro recitátora a dvoje housle <i>Pilkovy písničky</i> pro dětský sbor a klavír <i>Humoresky</i> pro klavírní kvarteto <i>Salve Paganini</i> pro čtyřruční klavír a orchestr <i>Laudate Dominum</i>, ženský dvojsbor <i>Krakatit</i>, symfonická věta pro velký dechový orchestr
2011	<ul style="list-style-type: none"> zemřel Václav Havel 		<ul style="list-style-type: none"> <i>České mešní ordinárium</i> pro jednohlas s varhanami <i>Toccata, chorál a postludium</i> pro varhany <i>Gaudete in Domino semper</i> adventní kantáta pro sm. sbor a malý orchestr (Roráty) Sólo pro kontrabas <i>Hommage á Simandl</i>
2012			<ul style="list-style-type: none"> <i>Te Deum laudamus</i> pro smíšený sbor a cappella <i>Čert a Káči</i>, dětský muzikál pro baryton a dětská sóla, dětský sbor a instr. soubor Koncert pro varhany a orchestr č. 3 <i>Te Deum laudamus</i> J. Brahms <i>Zigeuner lieder</i>, instrumentace pro baryton a symfonický orchestr
2013	<ul style="list-style-type: none"> prezidentem ČR v první přímé volbě zvolen Miloš Zeman začátek ukrajinské krize papež Benedikt XVI. odstupuje z funkce, na jeho místo zvolen papež František 		<ul style="list-style-type: none"> B. Martinů <i>Nový špalíček</i>, instrumentace pro mezzosoprán a komorní orchestr A. Dvořák <i>Písně milostné op. 83</i>, instrumentace pro mezzosoprán a symf. orchestr <i>Lidové písničky z Písecka</i> úprava pro dětský sbor a klavír <i>Memento a tanec</i> pro housle a akordeon <i>Hymnus k Madoně Královédvorské</i> pro sólo, smíšený sbor a varhany <i>Stabat Mater</i> pro smíšený sbor a cappella
2014	<ul style="list-style-type: none"> ruská anexe Krymu zemětřesení v Japonsku a havárie elektrárny Fukushima 		<ul style="list-style-type: none"> Duettina pro dvě flétny <i>Commedia per fagotto e pianoforte</i> <i>Pastorela</i> pro ženský sbor a instrumentální soubor <i>Smyčcový kvartet č. 5</i> <i>Prosby a chvály</i> pro baryton (mezzosoprán) a varhany <i>Ozvěny</i>, symf. věta pro velký dechový orchestr

Výběr z událostí světových a českých dějin		Život Jiřího Temla	Tvorba Jiřího Temla
2015	<ul style="list-style-type: none"> Počátek evropské migrační krize nárůst teroristických útoků v Evropě 	Oslavy 80. narozenin J. T. - gratulační koncerty v rámci HAMU, Českého spolku pro komorní hudbu	<ul style="list-style-type: none"> <i>Tragedie o doktoru Faustovi</i> pro housle, vcello a cembalo k loutkové hře <i>Variace</i> pro violoncello a cembalo <i>Studyňka róbená</i>, úprava lidových písní pro dětský sbor a smyčcové kvarteto
2016			<ul style="list-style-type: none"> <i>Září hvězda nad Betlémem</i> (česká vánoční mše) pro smíšený sbor a varhany B. Martinů <i>Písničky na dvě stránky</i>, instrumentace pro soprán a dechový soubor Kontrasty pro flétnu a čtyři tuby Sólo pro Altmanna (Skica pro flétnu sólo)

3. Mimohudební inspirace Jiřího Temla

V Temlově hudbě je velmi silně přítomen určitý dramatický či epický element. Odkazují na něj už samotné názvy jeho děl: *Pantomima*, *Příběh s happyendem*, *David a Goliáš*, *Krumlovské maškary*, *Commedia dell'arte*, *Shakespearovské motivy*, *Kafka*...

Skladatel mě v jednom z našich rozhovorů upozornil na důležitost mimohudebního obsahu ve své tvorbě. Řekl mi, že jeho skladby začaly dávat smysl až poté, kdy mu jeho učitel Jiří Jaroch doporučil, aby se zaměřil právě na obsah, na to, co a proč chce svou hudbou říci. Do té doby psal Jiří Teml víceméně abstraktně a své rané skladby považuje za jakési rysy či konstrukce, kterým chybí něco podstatného. Tím podstatným je právě konkrétní sdělení.³

Pátrala jsem po tom, jak náměty Temlových skladeb souvisí právě s jejich obsahem, a díky osobním rozhovorům se skladatelem jsem odhalila velkou oblast, z níž Teml čerpá inspiraci.

Z tvorby Jiřího Temla vystupuje výrazně především literární, respektive divadelní inspirace, dalším zásadním motivem je pak výtvarné umění. Obě tyto oblasti mají však, coby Temlovy inspirační zdroje, zcela konkrétní podobu a při bližším poznání vytváří podivuhodně konzistentní obraz obecně estetického ideálu a myšlenkového světa tohoto autora.

3.1 Literární inspirace

Jiří Teml byl již v dětství fascinován divadlem. Jeho otec, krejčí, vyřezal a oblékl tři loutková divadla, z nichž jedno zůstalo budoucímu skladateli a jeho staršímu bratrovi doma na hraní. Dvě téměř půlmetrové marionety z původního kompletu skladatel dodnes vlastní (Obr. I.). Odtud dle Temlových slov pramení jeho prvotní inklinace k divadlu a maskám.⁴

³ Osobní rozhovor s J. Temlem, Praha 27. 4. 2015

⁴ Osobní rozhovor autorky s J. Temlem, Praha 27. 4. 2015

Obr. I. – Marionety, které vytvořil Alois Teml, otec budoucího skladatele. Osobní vlastnictví Jiřího Temla, foto J. Jarkovská, 2016.

Od loutkového divadla je jen krok ke commedii dell'arte či k pantomimě – rovněž výrazně stylizovaným divadelním žánrům, které pracují s typizovanými postavami, využívají masky a především nepostrádají humor. Tato charakteristika je samozřejmě značně zjednodušující, ale domnívám se, že pro Jiřího Temla je inspirujícím momentem právě spíše atmosféra těchto divadelních tvarů. Jeho skladby s názvy *Pantomima*, *Commedia dell'arte*, *Teatro piccolo*, *Commedia e danza*, *Balletto* a podobně neztvárňují podle skladatele konkrétní příběh či divadelní hru, jsou naprosto autonomními hudebními díly, ovšem zdroj inspirace je zde neoddiskutovatelný.⁵

Výše zmíněný humor je spojnicí s dalšími Temlovými literárními „vzory“. Těmi jsou podle skladatele Vladislav Vančura, Ladislav Fuks nebo Franz Kafka.⁶ Humor v jejich podání se však poněkud posouvá od polohy rozverně grotesky přes ironický úsměšek až k sarkastickému šklebu, který ústí v obraz tragiky lidského života. Ani v rámci inspirace těmito autory však Jiří Teml netvoří popisné hudební ilustrace. Vazba na jmenované literární inspirátory tkví spíše ve skladatelově fascinaci jejich jazykem a stylem, který podle Temla vykazuje v práci s motivy určité hudební rysy a který ho při četbě uvádí do zvláštního vytržení.⁷ Opět jde tedy především o atmosféru a esenciální podstatu literárního díla než o konkrétní fabuli.

3.2 Výtvarná inspirace

Je až zarážející, jak popsanému obrazu skladatelova „literárního světa“ odpovídá jeho „svět výtvarný“. Jiří Teml měl vždy rovněž velmi blízko k výtvarnému umění. Sám v době dětství a dospívání rád kreslil (Obr. II.) a dokonce uvažoval i o profesním výtvarném zaměření. Nakonec u něj po jistých peripetiích sice zvítězila hudba, výtvarná oblast jej však nepřestala přitahovat. Vedle klasických výtvarných vzorů, jakými jsou například Michelangelo nebo impresionisté, má Jiří Teml ve zvláštní oblibě východokřesťanské ikony, Marca Chagalla a Jamese Ensora, z českých výtvarníků skladatele zaujal především Jiří Šalamoun.⁸

⁵ Osobní rozhovor autorky s J. Temlem, Praha 27. 4. 2015

⁶ Tamtéž

⁷ Osobní rozhovor autorky s J. Temlem, Praha 27. 4. 2015

⁸ Tamtéž

Obr. II. – „Muzikanti“ – kresba tříletého Jiřího Temla. Osobní vlastnictví Jiřího Temla, foto J. Jarkovská, 2016.

Přestože jsou tito autoři dobou svých životů rozptýleni do více než jednoho a půl století, existuje v jejich díle určitá spřízněnost, která dle mého názoru přirozeně koresponduje s uměleckým myšlenkovým světem Jiřího Temla. V tvorbě těchto malířů se uplatňuje velmi jasná a pestrá barevnost a určitý epický charakter – všichni rovněž svými díly vyprávějí příběhy.

Marc Chagall byl předním figurálním malířem dvacátého století, který prožil většinu svého života ve Francii.⁹ Postavy v jeho obrazech jsou však často inspirovány malířovým dětstvím v běloruském Vitebsku. Z Chagallových vzpomínek na rodnou ves pramení i folklórní inspirace v jeho tvorbě, která se projevuje v barevnosti či dekorativnosti jeho maleb. Velmi zajímavým momentem ve výtvarném projevu Marca Chagalla jsou též hudební motivy – autor často zobrazuje hudebníky či hudební nástroje. I v kompozici jeho děl se objevuje určitý hudební princip opakování motivů.¹⁰ Chagall měl rovněž blízko ke světu divadla, vytvořil scénické a kostýmní návrhy pro několik inscenací, včetně představení Pařížské opery či Metropolitní opery v New Yorku. Od divadla je jen krůček k dalšímu Chagallovu oblíbenému tématu – prostředí cirkusu a akrobatů.

Domnívám se, že spřízněnost tvorby Marca Chagalla s tvorbou Jiřího Temla není jen v explicitní paralele hudebních motivů ve výtvarných dílech

⁹ Marc Chagall (1887-1985). Francouzský malíř, kreslíř, grafik, designér, sochař a keramik běloruského původu.

¹⁰ Osobní rozhovor autorky s J. Temlem, Praha 27. 4. 2015

malíře, v kontrastní barevnosti v rámci hudebního respektive výtvarného výrazu jednoho či druhého autora nebo v jejich společných tematických okruzích, ale že pramení z hlubší podstaty způsobu vnímání světa oběma umělci. Toto vnímání je mimo jiné ovlivněno silnou vazbou na prostředí domova, která není i přes své celkově pozitivní vyznívání v tvorbě obou autorů prosta stesku a vede k jejich láskyplné a hluboce citové idealizaci vlastního dětství.

Dílo belgického malíře a grafika Jamese Ensora se naproti tomu vyznačuje satiricky provokativním až zvráceným smyslem pro humor a postrádá sentimentální nádech předchozí paralely. V jeho pestrých, expresivně laděných obrazech se často objevují masky. Ensorova rodina žijící v belgickém Ostende vlastnila obchod se suvenýry a kuriozitami, kde se masky rovněž prodávaly. Mladého Ensora též inspiroval každoroční masopustní průvod pořádaný v jeho rodném městě. Jak píše Francine-Claire Legrand ve své stati o Jamesi Ensorovi v rámci encyklopedie Grove Art, používá Ensor ve své tvorbě masky jako symboly určitých motivů a vlastností a identitu postav jimi tak spíše odhaluje, než skrývá.¹¹ Ensorovy masky jsou tedy nástrojem společenské kritiky a vytváří v jeho díle všudypřítomnou atmosféru strachu namísto očekávatelného divadelně hravého či rozverného dojmu. Humor Jamese Ensora není povrchní legrací, ale jízlivým sarkasmem odhalujícím absurditu života v její tragické hloubce. Opět se tedy obloukem dostáváme k podobnosti s literárními „temlovskými vzory“ Kafkou či Fuksem.

Ensor měl rovněž blízko k hudebnímu umění, když se i přes neznalost not sám pokoušel komponovat, a podle svědectví svých současníků též obstojně hrál na harmonium a improvizoval na klavír.¹²

Byl také literárně činný. Jeho texty se vyznačují velmi specifickým a pro nefrankofonní čtenáře těžko srozumitelným jazykem plným archaismů

---

¹¹ Legrand, Francine-Claire. *James Ensor* in Grove Art, Oxford University Press 2007 — 2015. [online] 28. 5. 2015

[http://oxfordart.mlp.cz/subscriber/article/grove/art/T026373?
q=ensor&search=quick&pos=1&_start=1](http://oxfordart.mlp.cz/subscriber/article/grove/art/T026373?q=ensor&search=quick&pos=1&_start=1)

¹² Todts, Herwig. *James Ensor as Musician* in James Ensor – Online Museum, [online] 16. 5. 2015

<http://jamesensor.vlaamsekunstcollectie.be/en/biography/james-ensor-as-musician>

i neologismů a nechybí jim ani humor.¹³ I zde lze tedy vidět jakousi paralelu s literární inspirací Jiřího Temla, konkrétně s osobností Vladislava Vančury.

Poslední výtvarník v nastíněném výběru inspirátorů Jiřího Temla, český grafik a ilustrátor Jiří Šalamoun, je znám především jako autor kreslené postavičky Maxipsa Fíka.¹⁴ Vedle řady dětských knih ilustroval rovněž například Dickensovu *Kroniku Pickwickova klubu* či Tolkienova *Hobita*.¹⁵ Šalamoun se věnuje rovněž volné tvorbě, i v ní se však u něj často uplatňuje jakýsi epický charakter. Jeho tvorbu vystihuje na první pohled hravost a osobitý styl originálním způsobem využívající především techniku barevné litografie, často je v ní přítomný humor. Opět ale nejde o humor v povrchním smyslu. Jiří Šalamoun přiznává, že jeho kreslený svět je pro něj útočištěm před „bláznivostí“ světa reálného, svým humorem tak reaguje na vlastní skepsi a ztrátu iluzí.¹⁶ Rovněž postava Maxipsa Fíka je pro Šalamouna ztělesněním „skautských“ ctností – přátelství a nezištné ochoty pomoci, které z dnešního světa pomalu mizí.¹⁷ I skrze prostý dětský příběh tedy mluví výtvarníková melancholická duše.

Šalamounovy ilustrace obecně jsou ceněny pro autorovu schopnost doprovázený text nepopisovat, ale vytvářet k němu osobitý komentář, transformovat jeho podstatu do výtvarné podoby. V jeho ilustracích je patrná citová angažovanost autora vůči tématům, která zpracovává. Obdobně s mimooborovou inspirací zachází i Jiří Teml, když oblíbená literární či výtvarná díla zpracovává výrazovými prostředky hudebního umění.

---

¹³ Todts, Herwig. *James Ensor as Writer* in James Ensor – Online Museum, [online] 16. 5. 2015 <http://jamesensor.vlaamsekunstcollectie.be/en/biography/james-ensor-as-writer>

¹⁴ Jiří Šalamoun (*1935).

¹⁵ Dickens, Charles. *Kronika Pickwickova klubu*, Odeon, Praha 1973

Tolkien, J. R. R. *Hobit aneb cesta tam a zase zpátky*, Odeon, Praha 1979

¹⁶ *Vzkaz Jiřího Šalamouna*, režie Jiří Skála, ČT 2010 [online video] 28. 5. 2015 <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10160488386-vzkaz/210452801410022-vzkaz-jiriho-salamouna>

¹⁷ Tamtéž

Zajímavou spojnici mezi Jiřím Temlem a Jiřím Šalamounem vytvořila přímá skladatelova inspirace Šalamounovým grafickým listem *Pidluke-padluke* (Obr. III.), podle něhož Teml napsal v roce 1995 stejnojmenný sextet pro dechové nástroje. Tajemný název je citací zaklínadla, které používá postava Doktora Fausta v loutkovém zpracování faustovského tématu z 19. století k přivolávání a zahánění Mefista.¹⁸ Faust je jedním z Šalamounových oblíbených motivů a představuje u něj koncentrovanou kombinaci tragiky a komiky. Faustovská látka prošla v historii řadou proměn, některá zpracování se blíží téměř frašce, jiná naopak představují větší hloubku nastolováním zásadních existenciálních témat. Je zřejmé, že Jiří Šalamoun si je vědom obou těchto poloh a zmíněnou látku pojednává v rámci svého humoristického nadhledu s plným vědomím širokého záběru tohoto tématu. Podobná vícevrstevnatost je pak charakteristická i pro humor v tvorbě Jiřího Temla.

---

¹⁸ Rozhovor Jiřího Oujezdského s Jiřím Šalamounem, Český rozhlas, 2010
[online audio] 28. 5. 2015, http://media.rozhlas.cz/_audio/02034388.mp3

Obr. III – *Pidluke-padluke* litografie Jiřího Šalamouna.¹⁹

¹⁹ Šalamoun, Jiří. *Padluke-padluke* [litografie]. Ot. 26/60. 63 x 42 cm. 1976.
At: Městská knihovna v Praze, Opatov – Artotéka.

Jedním z inspiračních zdrojů Jiřího Šalamouna, na který se svou tvorbou částečně odvolává, jsou němé filmové grotesky. Nadsázka, strnulá gesta a přehnaná mimika postav v jeho grafikách jsou mimo jiné právě odrazem výtvarnickova obdivu k počátkům filmového umění. Némý film lze uvést do souvislosti s pantomimou, o níž jsem se zmínila již v úvodu této kapitoly jako o jedné z oblíbených inspirací Jiřího Temla. Obojí pak ve svém působení na diváka opět kombinuje komické prvky s pocitem určité nostalgie či smutku.

Důležitou součástí díla Jiřího Šalamouna je rovněž animovaný film. I jeho nefilmové práce jsou ale často koncipovány do formy pásů filmových či komiksových políček, která jim poskytují charakteristickou dynamiku. V tvorbě Jiřího Temla se rovněž uplatňují filmové prvky, především pak ve volné formě některých z jeho skladeb, kde autor využívá metodu filmového stříhu k řazení rytmicky či barevně kontrastních hudebních ploch bez jejich vzájemného kompozičního propojování. To těmto skladbám dává skutečně až filmové napětí, expresivitu a dynamiku, která Temla se Šalamounem spřízňuje.

Inspirace, kterou se svým textem snažím nastínit, není pro Jiřího Temla ve většině případů inspirací přímou, jež by jej jako skladatele motivovala převádět určitá zajímavá témata z jiných uměleckých forem do hudební řeči. Jde spíše o určitou syntézu inspiračních momentů, které s uměleckým světem Jiřího Temla rezonují a které vytvářejí nepřímou charakteristiku jeho umělecké osobnosti. Ta se následně přirozeně odráží v jeho hudební tvorbě.

4. Skladatelská inspirace jako východisko interpretačního přístupu

Jak jsem již napsala v předchozí kapitole, považuji povědomí o skladatelově inspiračním myšlenkovém světě za jednu ze zásadních podmínek kvalitního a odpovědného interpretačního přístupu k jeho tvorbě.

Pokud je pro samotného autora, v našem případě Jiřího Temla, obsah tím nejdůležitějším, co dává jeho skladbám smysl a odlišuje je od pouhých řemeslných studií, měl by být právě obsah také tím, co bude maximálně závazné a zásadní pro interpreta v jeho přístupu ke skladbě.

Je otázkou, nakolik je možné pochopit obsah hudebního díla pouze z notového záznamu. Touto problematikou se zabývá například Jaroslav Zich ve svém spise *Prostředky výkonného hudebního umění*. Podle Zicha je notový záznam neúplný a je úkolem výkonného umělce, aby svou tvořivou interpretační prací dokázal vystihnout a ztvárnit autorův záměr.²⁰ Co má ale být interpretovi vodítkem k výběru určitých výrazových prostředků tam, kde samotný notový zápis nestačí? Domnívám se, že jednou z cest k interpretační věrnosti autorovým úmyslům může být právě prvotní soustředění interpreta na samotný obsah hudebního díla, k jehož pochopení může výrazně napomoci znalost autorovy motivace pro napsání určité skladby či jeho inspiračních zdrojů v obecnější rovině. Tyto inspirační zdroje bychom však opět měli umět vnímat v jejich metafyzické rovině, tedy v rovině výrazu.

V tomto bodě je důležité odlišit pojem Obsah od pojmu Program. To, co inspiruje například Jiřího Temla, je esenciální podstata výtvarných či literárních děl, nikoli jejich náměty. Výstižně o vztahu těchto dvou fenoménů v rámci uměleckého díla hovořil například již v úvodu citovaný malíř Ludvík Kuba:

„Malířskou myšlenkou jsou nápady, jak kombinovati barvy a tóny, jak z nich tvořiti nové souzvuky a efekty, jak vésti linie, jak rozložiti světla a stíny, aby obraz již tím vším působil bez ohledu na svůj látkový podklad.

A v této věci je dosud veliké nedorozumění. Myšlenky, skutečné malířské myšlenky nedocházejí uznání, jehož naopak dochází něco, co buď není myšlenkou vůbec, nebo aspoň ne malířskou.

²⁰ Zich, Jaroslav. *Prostředky výkonného hudebního umění*, Praha 1958, s. 10-16

Je přece vedlejší, zdali plátno představuje kytici květů či narození Páně, podobiznu či scénu zamilovaných, prostou krajinku, či tak zvanou duchaplnou alegorii, ale to je hlavní věc, aby plátno, jež jsme pověsili na stěnu, obsahovalo mnoho myšlenek, citem diktovaných, jež mají v barvě nebo kresbě své těžiště, aby obsahovalo mnoho síly, ať už něžné nebo drastické, která v nás budí ozvěnu barvou či kresbou. A má se nám díti před obrazem jako posluchači v koncertu: půvaby malby a kresby mají naší duši propůjčovat křídla, pomocí nichž se odloučí od světa pozemského a zalétne tam, kde vše je prosto fyzické tíže, kde naše duše svobodná a volná se vyprošťuje z vězení, kterým je naše tělo.²¹

Vystihnout esenciální podstatu díla tedy neznamená pouze přečíst si program skladby, který navíc nemáme vždy k dispozici. Interpret musí použít cit, který by měl být v ideálním případě v souladu s citem autora. Umět vnímat a pochopit malířské dílo na takové úrovni, aby nám mohlo být vodítkem k interpretačnímu pojetí hudební skladby, vyžaduje dlouhodobou zkušenost s vnímáním a „interpretováním“ výtvarného umění.

Oblastí, které tvoří inspiraci autorů–skladatelů je však celá řada.

Základním předpokladem schopnosti myšlenkově se přiblížit hudebním tvůrcům tak, abychom dokázali pochopit jejich tvůrčí motivace a vyjádřit obsah jejich děl, je proto dle mého názoru široká všeobecná erudice interpretů. Zaměření na technickou dokonalost nestačí.

---

²¹ Kuba, Ludvík. *Katalog jeho II. výstavy v Saloně Výtvarné Dílo (17. II. – 26. III. 1944)*, Praha: 1944, s. 11, 12.

5. Flétna v tvorbě Jiřího Temla

5.1 Flétna jako inspirace

Tvorba Jiřího Temla je velmi rozsáhlá a žánrově pestrá, zahrnuje jak sólové skladby pro jeden nástroj, skladby komorní v nejrůznějším obsazení od dua po noneto, tak i skladby symfonické, koncertantní a v neposlední řadě i scénická hudebně dramatická díla, jako jsou dětské opery.

Nelze říci, že by Jiří Teml věnoval ve své tvorbě zvláštní pozornost jednomu nástroji. Na přímou otázku, zda upřednostňuje některý z dechových nástrojů, skladatel odpovídá, že spíše než flétna jej přitahuje klarinet.²² Je zjevně bližší Temlovu zvukovému ideálu a lépe vyjadřuje jeho oblíbené výrazové polohy, jako je určitá uštěpačnost, energičnost, grotesknost či výbušnost. Klarinet má též blíže k folklóru, z něhož Jiří Teml často čerpá inspiraci, a dobře se uplatní i v pomalých lyrických plochách.

Flétna je na první pohled nástrojem s menší energií a menšími výrazovými možnostmi. Zdánlivě jí nejsou vlastní tak ostré kontrasty, s jakými Jiří Teml ve své hudbě rád a často pracuje, a výhodou není ani její objektivně menší zvukový potenciál. Přesto zaujímá flétna ve skladatelově tvorbě čestné místo. Jiří Teml napsal do roku 2016 přes třicet skladeb, v nichž flétna figuruje jako sólový nástroj nebo jako nástroj komorního ansámblu. Konkrétně je to 34 děl a jejich seznam se nadále rozrůstá. Vznik většiny z nich podnítili přímo interpreti, jednotlivci i soubory.

Iniciátory vzniku Temlových skladeb s flétnou, případně interprety jejich premiérových uvedení byli dosud například:

České dechové kvinteto (Josef Jelínek, Robert Heger)

České Noneto (Jiří Boušek)

Quartetto con flauto (Václav Slivanský)

Barock Jazz Quintet (Jiří Šolc)

Trio Eufonico (Kateřina Chudobová)

Trio Nobis (Clara Nováková) – Francie

Het Trio (Harrie Starreveld) – Nizozemí

---

²² Osobní rozhovor s Jiřím Temlem, Praha 27. 4. 2015.

Ensemble Martinů (Miroslav Matějka)
Orchestr Berg
Duo BeNe (Jana Bošková-Neubauerová)
Vítězslav Drápal
Jana Ryšková-Brejchová
Lenka Chmelová
Lenka Kozderková-Šimková
Jarmila Štruncová
Petr Grau
Jan Riedlbauch
Kateřina Jansová-Kopecká
Jana Jarkovská.²³

To, že Temlovy flétnové skladby vznikaly převážně na objednávku interpretů, se odráží i ve velké pestrosti nástrojových kombinací, kterou soubor těchto skladeb představuje. Klasická kombinace flétna-klavír je v tomto seznamu zastoupena pouze třikrát (*Pantomima pro flétnu a klavír* – 1987, *Karlovarské obrázky* – 2002/2005 a *Chvála tercié* – 2009). Naopak se zde objevují i relativně netradiční nástrojové kombinace jako flétna-varhany (*David a Goliáš* – 2001) flétna-fagot (*Concerto grosso č. 3 pro flétnu, fagot a smyčce* – 2002), flétna-basklarinet-klavír (*Rituál pro flétnu, basklarinet a klavír* – 1988).

Tvorba na objednávku či z podnětu interpretů je zjevná i ve frekvenci, s jakou Jiří Teml dosud skladby pro flétnu psal – nejvíce jich vzniklo ve druhé polovině 90. let a krátce po roce 2000. To je období nejintenzivnější koncertní činnosti řady komorních těles, v nichž má flétna výraznou pozici, jako jsou mimo jiné Ensemble Martinů, Quartetto con flauto či Trio Eufonico, a tudíž i objednávek nových skladeb. Je škoda, že tyto soubory byly často nadlouho jedinými interprety objednaných děl.

Při psaní komorních skladeb s flétnou spolupracoval Jiří Teml rovněž se soutěží a festivalem Concertino Praga. Jeho *Suita Piccola pro pět dechových nástrojů* vznikla roku 1996 pro účastníky Concertina Praga a *Pantomima pro flétnu a klavír* byla v roce 1998 povinnou soutěžní skladbou.

---

²³ V závorkách jsou uvedeni flétnisté a flétnistky zmíněných souborů.

5.2 Flétna jako výrazový prostředek či prostředník výrazu

Jiří Teml zachází s flétnou ve svých kompozicích značně neortodoxně. V zájmu dosažení požadovaného výrazu se někdy příliš neohlíží na předepsané nástrojové dispozice, a v jeho skladbách se tak často vyskytují technicky obtížně realizovatelné pasáže. Na druhou stranu se nejedná o samoučelnou nástrojovou techniku, která by byla pouhým prázdným efektem. Temlovův hudební jazyk je velmi osobitý a vyznačuje se jasnou myšlenkovou vytříbeností. Jeho skladby jsou sdělné a obsahově dobře čitelné nejen díky svým často programním názvům. Autor pak při psaní sleduje především cíl vyjádřit vytčenou ideu hudebními prostředky. Flétna nemá dle mého názoru v Temlově tvorbě konkrétní sémantickou roli, ale je pouze prostředníkem zamýšleného sdělení. Teml k ní nepřistupuje jako k inspiračnímu zdroji, nevychází v kompozici z možností nástroje, ale naopak se snaží přizpůsobit či podříditi možnosti nástroje svému uměleckému záměru. Nepodléhá tak zažitým stereotypům vnímání flétny jako lehce unylého pastorálního nástroje, ale klade před ni neobvyklé interpretační výzvy. Shodné rytmické či melodické struktury, figury či zvukové efekty, které odpovídají jeho estetické představě a které tvoří Temlovův specifický hudební jazyk, vyžaduje autor i od jiných nástrojů v různých skladbách. Pro ilustraci uvádím několik následujících příkladů.

Technické obtíže mohou ve flétnovém partu přinášet například tremola či delší trylkové pasáže, v nichž je flétnista nucen k nepříjemným výměnám hmatů. Jedná se však o charakteristický prvek Temlových skladeb vyskytující se i v partech jiných nástrojů (Obr. IV., Obr. V.).

L. 4.

The image shows a handwritten musical score for three instruments: flute (fl.), violin (vln.), and piano (p). The score is written on three staves. The top staff (flute) contains a melodic line with frequent tremolos (tr) and a complex rhythmic pattern of sixteenth and thirty-second notes. The middle staff (violin) provides harmonic support with similar rhythmic patterns. The bottom staff (piano) features a dense texture with many sixteenth and thirty-second notes, also including tremolos. The key signature has one flat (B-flat). The score is marked with 'L. 4.' in the top right corner.

Obr. IV. Tremola v partu flétny, houslí a klavíru.

Jiří Teml: *Trio Eufonico pro flétnu, housle a klavír* (1999)

The image displays two systems of musical notation for flute and piano. The first system is in 4/4 time, and the second system is in 5/4 time. The flute part in both systems consists of a series of notes with various accidentals (sharps, flats, naturals) and rests, often marked with 'tr' (trills) and 'trm' (trills with mordent). The piano accompaniment is highly textured, featuring dense clusters of notes and complex rhythmic patterns, often marked with 'tr' and 'trm'. The notation is dense and intricate, reflecting the technical demands of the piece.

Obr. V. Trylky v partu flétny a klavíru.

Jiří Teml: *Pantomima pro flétnu a klavír* (1987)

Obtížné jsou rovněž trylky v hluboké poloze první oktávy, z hlediska hmatového, ale i z hlediska horší znělosti flétny v tomto rejstříku, opět však jde o oblíbený efekt navozující pocit napětí či tajemna, který skladatel svěřuje různým nástrojům. Kromě flétnového partu v *Příběhu s happyendem pro flétnu a harfu* (1991) (Obr. VI.) se objevuje například v partu klarinetu v *Komorní hudbě pro klarinet a klavír* (1989-90) (Obr. VII.) či v partu houslí *Tria Eufonico pro flétnu, housle a klavír* (1999) (Obr. VIII.).

Andante sostenuto
 ③ Corale sostenuto

trill trill trill trill trill trill trill trill trill trill trill trill

4 6 4 6 4

pp (A7)

④ Cantabile VI=

f. trill trill trill trill trill trill trill trill

2

3.

Obr. VI. Trylky v první oktávě v partu flétny.
 Jiří Teml: Příběh s happyendem pro flétnu a harfu (1991)

Obr. VIII. Obdobná trylková pasáž v partu houslí.

Jiří Teml: *Trio Eufonico pro flétnu, housle a klavír* (1999)

Typický flétnovým prostředkem, který Jiří Teml ve svých skladbách využívá, jsou rozšířené flétnové techniky. Ty mají většinou účel zvýšení účinku požadovaného výrazu. Objevují se tedy ve vrcholech skladeb nebo naopak v místech, kde chce autor docílit určitého roztržštění, případně kontrastu. Rejstřík rozšířených flétnových technik, které Teml do svých kompozic zařazuje, je relativně omezený, ale zároveň pro autora typický. Konkrétně se zde objevují: frullato, frullato con canto, slap tongue, tremolo či glissando. Charakteristické je, že Teml tyto techniky vzájemně kombinuje, čímž opět stupňuje výraz. Jde především o frullato kombinované se zpěvem do nástroje, které autor označuje italsky jako „frullato con canto“, či kombinace frullata s glissandem.

Koncentrovaným příkladem využití rozšířených flétnových technik ve skladbách Jiřího Temla je flétnová kadence z jeho *Pantomimy pro flétnu a klavír* (1987) (Obr. IX.).

27) Cadenza - molto rubato

Fl.

p *f* *mf*

p *gliss.* *gliss.* *gliss.* *mf* *tr*

f *frull. con canto* *sf*

ff *mf* *frull.* *gliss.*

f

f *frull.* *frull. con canto* *p*

mf

ff *f*

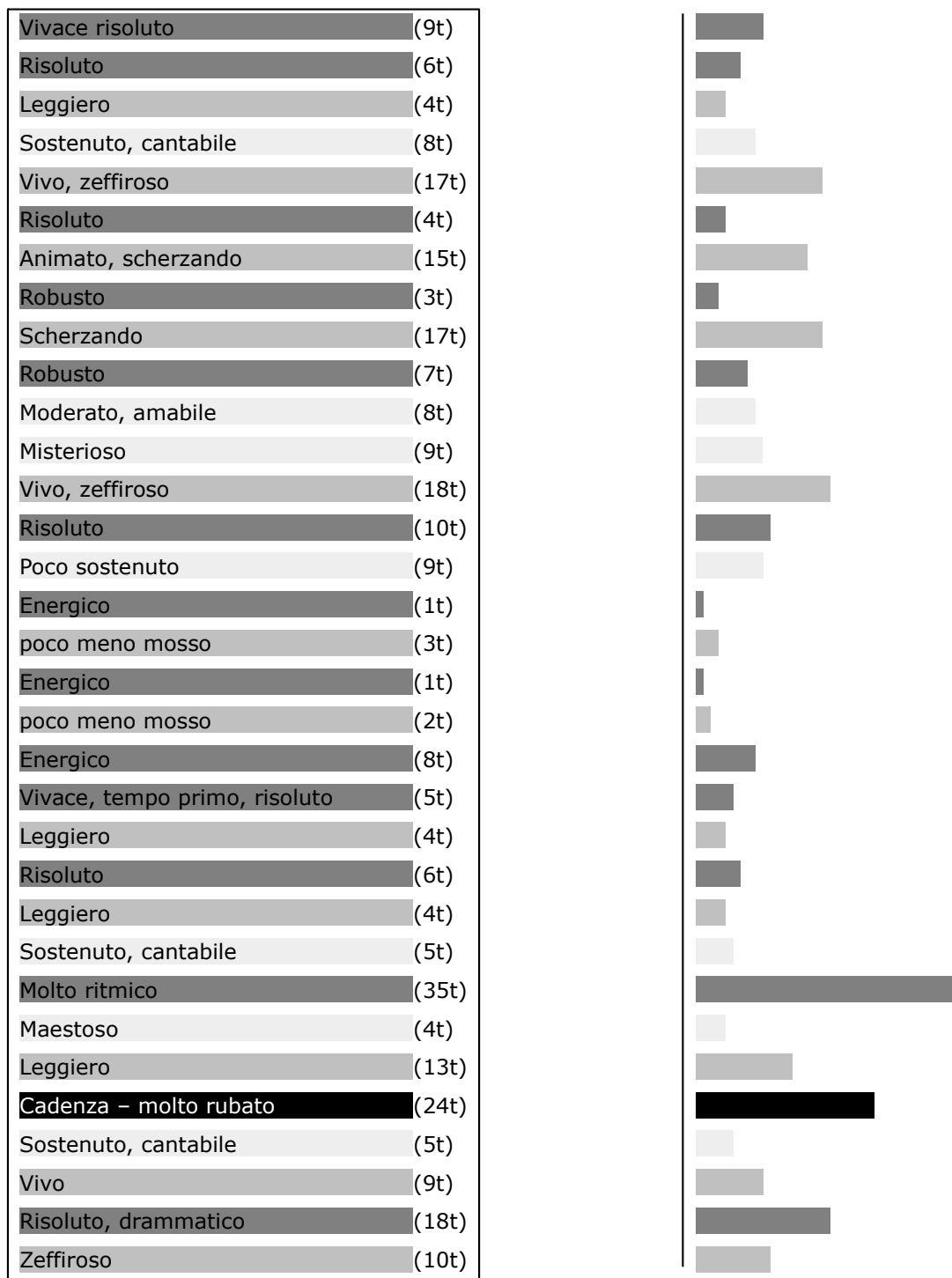
ff *f*

Obr. IX. Flétnová kadence využívající rozšířených flétnových technik.
 Jiří Teml: *Pantomima pro flétnu a klavír* (1987)

Tato kadence je zároveň názorným příkladem expresivity, kterou dokáže Jiří Teml prostřednictvím flétny vyjádřit. Využívá k tomu velkých kontrastů krajních poloh nástroje a již zmíněných kombinací rozšířených flétnových technik.

Typicky se v Temlových skladbách vyskytují rovněž specifická označení výrazu italským hudebním názvoslovím, která se vymykají běžně užívaným termínům. Temlovými oblíbenými výrazy jsou například *drammatico* [dramaticky], *grottesco* [groteskně, pitvorně], *pressante* [naléhavě], *rabbioso* [vztekle, zuřivě], *robusto* [robustně, statně, silně], *ruvido* [drsně, hrubě, příkře] či *zeffiroso* [jako vánek], které si autor překládá s pomocí slovníku italského hudebního názvosloví. Přestože jsou některé termíny interpretům na první pohled hůře srozumitelné, vyjadřují dokonale autorův estetický záměr a dotvářejí celek jeho osobitého hudebního jazyka. Za povšimnutí stojí též onomatopoická stránka některých z těchto termínů, která odpovídá charakteru typické Temlovy estetiky.

Sled těchto výrazů v rámci jedné skladby vytváří výmluvný obraz střídání nálad, který odpovídá stříhové formální stavbě Temlových děl kladoucích vedle sebe krátké charakterově odlišné části. Kontrasty se zde projevují nejen v hudební sazbě, ale jsou výrazně podpořeny právě italskými termíny. Pro ilustraci uvádím chronologický přehled výrazových označení ve skladbě *Pantomima pro flétnu a klavír (1987)* (Obr. X.). Tento přehled je zároveň schematickým znázorněním formální stavby skladby. V levém rámečku jsou uvedeny italské termíny označující výraz, v závorkách jsou pouze orientační počty taktů, protože skladba má střídavé metrum, které osciluje mezi 3/16 a 9/4 taktem. Pravé schéma znázorňuje přibližné proporce jednotlivých částí v závislosti na počtu taktů. Barvy přidělené jednotlivým řádkům rozdělují výrazové polohy do čtyř skupin podle charakteru: ■ dramatický až agresivní výraz, ■ aktivní výraz mírnějšího charakteru, ■ lyrické výrazové polohy, ■ kadence.

Obr. X. Schematické znázornění formální stavby skladby vyjádřené členěním podle kontrastních výrazových poloh a jejich italských označení. V levém rámečku jsou uvedeny italské termíny označující výraz, v závorkách jsou orientační počty taktů. Pravé schéma znázorňuje přibližné proporce jednotlivých částí.

■ dramatický až agresivní výraz   ■ aktivní výraz mírnějšího charakteru
 ■ lyrické výrazové polohy   ■ kadence.

Jiří Teml – Pantomima pro flétnu a klavír (1987)

5.3 Duettina pro dvě flétny – „Teml en miniature“

Duettina pro dvě flétny vznikla v roce 2014 z podnětu flétnisty, profesora Pražské konzervatoře, Jana Riedlbaucha. Jan Riedlbauch autora k napsání skladby pro dvě flétny vybízel již delší dobu, chtěl ji uplatnit při vernisážích a podobných příležitostech. Jelikož jsem někdejší žačkou Jana Riedlbaucha a příležitostně s ním v duu vystupuji, věnoval Jiří Teml *Duettina* nám dvěma. Jejich premiéry se však se mnou ujala flétnistka Kateřina Jansová, absolventka konzervatoře v Kroměříži a pražské HAMU, která v současnosti vyučuje flétnu na Gymnáziu a Hudební škole hlavního města Prahy. *Duettina* byla poprvé uvedena na gratulačním koncertě k osmdesátinám Jiřího Temla v Sále Martinů HAMU 6. října 2015.

Cyklus má šest částí: 1. *Etuda*, 2. *Chorál*, 3. *Malá pantomima*, 4. *Dramatická scéna*, 5. *Vzpomínka*, 6. *Tarantule*.

5.3.1 Etuda

Rychlý pohyb šestnáctin v první části cyklu evokuje technickou náročnost etud jako instrumentálních prstových cvičení, vyžaduje proto svižné tempo. Stavebním prvkem gradace je zde zhušťující se faktura, která ve výsledku tvoří komplementární šestnáctinový rastr. Autor stupňuje napětí rovněž pomocí změn metra z 2/4 na 3/8 a posléze z 2/8 na 3/8, čímž dosahuje též efektu zrychlení. Přibližně uprostřed skladby, ve 2/8 taktu, mělo toto stupňování tempa vyvrcholit přidáním dvojitého staccata, tuto pasáž ale není možné zahrát v požadované artikulaci, aniž by zároveň nebylo třeba snížit celkové tempo skladby s ohledem na konstantní puls osmin. Vzhledem k charakteru etudy je tedy žádoucí upřednostnit virtuozitu celku před tímto dílčím efektem, a tak lze se souhlasem autora hrát v této části místo dvojitého pouze jednoduché staccato.

5.3.2 Chorál

Druhá část je postavena na efektu varhanního chorálu, kterého se autor snaží docílit technikou tremola v obou flétnách, jež i dle autorových slov evokuje držené varhanní akordy. Skladatel původně zacházel s intervaly tremol volně, po upozornění na technické možnosti flétny, kdy jsou některé spoje obtížně hratelné kvůli přechodu přes rejstříky – tzv. „přefuk“ nebo kvůli nevhodné hmatové kombinaci vyžadující pohyb příliš mnoha prstů najednou pro

rychlé výměny mezi dvěma tóny, zredukoval tremola na intervaly tercií, což ale problém nevyřešilo zcela. Přesto je věta ve stávající podobě realizovatelná – problematické spoje, např. e^2-c^2 nebo d^2-h^1 se v souzvuku dvou fléten barevně „ztratí“. (Obr. XI.)

Obr. XI. Obtížně hratelná tremola v partu první flétny.

Jiří Teml: Duettina pro dvě flétny – 2. Chorál (2014)

Dalším problémem byl trylek $h-c^1$ v partu druhé flétny, který není možné zahrát a který jsme v interpretaci nahradily rovným tónem, což lze opět díky zvukové kompaktnosti dvou stejných nástrojů, kdy trylkování první flétny skryje absenci tohoto efektu ve flétně druhé. Autor sám tento trylek uvádí v závorce (Obr. XII.).

Obr. XII. Technicky nerealizovatelný trylek $h-c^1$ v partu druhé flétny.

Jiří Teml: Duettina pro dvě flétny – 2. Chorál (2014)

Přes zmíněné drobné technické obtíže je možné tuto část interpretovat bez zásadních změn a věta má nepochybný zvukomalebný efekt a výrazovou účinnost.

5.3.3 Malá pantomima

Třetí část Temlova cyklu flétnových *Duettin* – *Malá pantomima* – je jednou z jeho mnoha skladeb inspirovaných divadlem. Jiří Teml přímo tuto skladbičku označuje za jakýsi dialog, či spíše konfrontaci, dvou postav – muže a ženy. Jednoznačně je zde hlavním výrazovým prostředkem kontrast. Teml staví oba hlasy do kontrastu poloh – hluboký versus vysoký rejstřík, kontrastní je pak též charakter obou hlasů, kdy nejprve první hlas energicky přerušuje hlubokou melodickou linku druhé flétny. Následně se role obrátí a v části označené *Amoroso* vstupuje naopak druhá flétna rytmickými pasážemi ve fortissimu do lyrické melodie flétny první, která hraje v jemnější dynamice. Oba hlasy se důsledně střídají. Tyto dvě úvodní plochy jsou v nepravidelném taktu recitativního charakteru, který Teml označuje symbolem ∞ (Obr. XIII.).

The image shows a handwritten musical score for the introduction of the piece '3. Malá pantomima'. It consists of three systems of staves, each with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The first system is marked '1.' and 'Molto rubato' and features an infinity symbol (∞) in the left margin. The notation includes various dynamics such as *mf* and *ff*, and includes slurs and accents. The second system continues the piece with similar notation and dynamics. The third system concludes the introduction with a final cadence. The score is written in a clear, legible hand.

Obr. XIII. Úvod části 3. *Malá pantomima* ve volném taktu s důsledným střídáním partů první a druhé flétny.

Jiří Teml: *Duettina pro dvě flétny* (2014)

Závěr skladby tvoří pasáž *Giocoso, più mosso*, kde se oba hlasy setkají v pravidelném dvoučtvrtovém metru, naznačený kánon ale opět neznamená soulad. První flétna imituje druhou v intervalu malé sekundy. Vzniklá kakofonie evokuje zvuk flašinetu a dotváří tak atmosféru lidové pouliční zábavy. Je to rovněž jeden ze znaků pro Temla typického hudebního humoru.

5.3.4 Dramatická scéna

Dramatická scéna je dalším z Temlových „divadelních“ kusů. Nejedná se však o konfrontační dialog jako v předchozí větě, ale jde spíše o scénickou situaci, kterou oba nástroje spoluvytváří. Věta začíná opět částí ve volném metru, která se v průběhu skladby vrací ještě jednou. Zde jsou uplatněny především rozšířené flétnové techniky: *frullato*, *slap tongue*, *glissando*, *frullato con canto*, které vytvářejí dramatické napětí (Obr. XIV.). Recitativní plochy jsou proloženy rytmickými plochami v 2/8 a následně střídavém 5/8-7/8 metru, kde autor poprvé v celém cyklu předepisuje metronomické tempo, konkrétně

♩ = 152 pro 2/8 takt, respektive ♩ = 120 pro takt střídavý.

The image shows a handwritten musical score for two flutes. The top system consists of two staves. The first staff is marked 'Affecto molto rubato' and contains several measures of music with annotations: 'frull.' (frullato), 'slap', and 'frull.'. The second staff also has 'frull.' annotations. The bottom system shows a single staff with 'frull. con canto' and 'mf' markings. The notation includes various rhythmic patterns and dynamic markings, illustrating the techniques mentioned in the text.

Obr. XIV. Rozšířené flétnové techniky ve čtvrté části *Duettin* (*frullato*, *slap tongue*, *glissando*, *frullato con canto*).

Jiří Teml: *Duettina pro dvě flétny – 4. Dramatická scéna* (2014)

5.3.5 Vzpomínka

Lyrickou *Vzpomínku* založil autor na imitačním principu. Právě efekt echa, který tak vytváří, podporuje dojem rozjímání nad uplynulými událostmi. I zde se projevuje záliba Jiřího Temla v určité epičnosti, kterou podtrhuje střední dramatický díl. Jedná se o jednu z volnějších vět cyklu, nadepsanou *Moderato, cantabile*. Pomalý úvod střídá střední rychlejší díl, jenž je ovšem vypsán změnou z 2/4 na 2/8 takt. „Vzpomínkovému“ charakteru napomáhá opětovný návrat kantabilního charakteru úvodní části v závěru.

5.3.6 Tarantule

Závěrečná *Tarantule* je zjevně inspirována italským folklorním tancem tarantellou. Ilustruje tedy mimo jiné Temlův zájem o folklor. Jiří Teml upravil za svého působení v plzeňském rozhlasu přes dvě stě lidových písní a považuje vliv folkloru za zásadní formující prvek své hudební řeči.²⁴

Tarantule je zároveň opět určitou hudební i slovní hříčkou, i zde jde tedy o typický autorův humor. Skladba má trojdílnou písňovou formu a-b-a, přičemž díly a jsou utvářeny rychlými šestnáctinovými triolami ve 2/8 taktu, které postupují v obou hlasech převážně paralelně v intervalu zv. 4 (místy v. 3 či zv. 3) charakteristickém pro lidický modus. Autor tak docílí velmi plného zvuku se zmíněným folklorním nádechem. V prostřední, melodické části v 3/8 metru se interval mezi oběma hlasy mění na č. 5 (resp. č. 12). Obliba tritónů (zv. 4/zm. 5) ale i č. 5 je velmi typická pro tvorbu Jiřího Temla obecně.²⁵

Také v této závěrečné části cyklu se objevil jistý technický problém. V partu druhé flétny byla v šestnáctinových triolách zapsána opakovaně výměna des^1-es^1 , což je pro flétnu hmatově komplikovaný spoj, který nelze zahrát v příliš rychlém tempu. Jiří Teml nebyl po premiéře skladby zcela spokojen s vyzněním této věty. Jeho tempová představa byla rychlejší než tempo, které dovoľoval zmíněný hmat. Navrhl tedy úpravu, a to nahrazení tónu des^1 ve všech případech tónem d^1 (Obr. XV.).

²⁴ Osobní rozhovor autorky s J. Temlem, Praha 27. 4. 2015

²⁵ Knoblochová, Monika. *Soudobá česká hudba pro cembalo*, Praha: HAMU 2011, s. 69

zde (i při opakování) skrtnout všude D a hrát notu D

Od posledního systému na str. 2 toto NOVE !!!

Obr. XV. Úprava partu druhé flétny v závěrečné části *Duettin*.

Jiří Teml: *Duettina pro dvě flétny – 6. Tarantule* (2014)

Změnu využil autor také k pozměnění úplného závěru, kterému chtěl dát výraznější pointu a větší dramaticčnost, což se mu touto úpravou skutečně podařilo (Obr. XVI.).

The image shows a handwritten musical score for two flutes and piano. It consists of three staves. The top staff is for the first flute, the middle two staves are for the piano (treble and bass clefs), and the bottom staff is for the second flute. The music features various dynamics like 'fratt.' and 'brill.', and includes handwritten annotations in Czech: 'Vola' chovek', 'Kobusnuty', 'tarantulu.', and 'nebo'. The piece concludes with a double bar line.

Obr. XVI. Druhá verze závěru cyklu *Duettina pro dvě flétny* (2014).

Jiří Teml: *Duettina pro dvě flétny* – 6. *Tarantule* (2014)

Duettina Jiřího Temla jsou jen malou ukázkou z rozsáhlé tvorby tohoto autora i z jeho bohatého seznamu skladeb pro flétnu. Ilustrují však velmi dobře Temlův charakteristický styl, pro který je podstatná obsahová stránka hudby. Jiří Teml tuto rovinu vyjadřuje nejen programními názvy svých skladeb, ale rovněž přímo hudebním jazykem, který má výrazný dramatický náboj a epickou sdělnost.

5.4 Přehled komorních a koncertantních skladeb Jiřího Temla s flétnou

Jak jsem již napsala v úvodu své práce, chtěla jsem dát sumě flétnových skladeb Jiřího Temla přehlednou formu, která by jeho tvorbu pro tento nástroj zpřístupnila širšímu okruhu interpretek a interpretů. Z tohoto důvodu vznikl následující seznam.

Do výběru jsou zahrnuty skladby Jiřího Temla, v nichž má flétna určitou výraznější roli buď jako jeden z nástrojů komorního ansámblu, jako sólový nástroj nebo jako jeden ze sólových nástrojů v případě skupiny sólistů. Do výběru nebyly zařazeny skladby orchestrální, v nichž se flétna neuplatňuje sólově, ani skladby vokální, kde má flétna doprovodnou funkci.

Skladby v přehledu jsou řazeny chronologicky, uvedené informace pochází z monografické publikace Vlasty Bokůvkové *Portréty plzeňských skladatelů/Jiří Teml* vydané západočeskou univerzitou v Plzni v roce 2008, z diplomové práce Lenky Rukavičkové *Flétny v kompozicích plzeňských skladatelů 20. století* obhájené na Pedagogické fakultě Západočeské univerzity v Plzni v roce 2010, dále z disertační práce Moniky Knoblochové *Soudobá česká hudba pro cembalo*, HAMU 2011, z rešerše zadané Archivu Českého rozhlasu autorkou tohoto textu v roce 2015 a především z osobních záznamů skladatele Jiřího Temla a z notových materiálů k jednotlivým skladbám poskytnutých autorce tohoto textu skladatelem.

I.	
název	Starofrancouzské divertimento pro dechové kvinteto
rok vzniku	1965
obsazení	Fl – Ob – Cl – Fg – Cor
přibližná durata	7'46"
věty	Intráda – Nokturno – Tanec
dedikace	České dechové kvinteto
premiéra datum/místo/interpret	13. 7. 1973 / Karlovy Vary Lázně III / České dechové kvinteto
nahrávky	ČSRo Praha 1965 České dechové kvinteto X nahrávka smazána 1990
notový materiál	autograf

II.	
název	Concerto pro dechové kvinteto a smyčce
rok vzniku	1967
obsazení	Fl – Ob – Cl – Fg – Cor – Archi
přibližná durata	18'
věty	Passacaglia – Arietta – Postludium
dedikace	České dechové kvinteto
premiéra datum/místo/interpret	--- pouze rozhlasová nahrávka
nahrávky	ČSRo Plzeň 1969 Jiří Trávníček – Fl, Zdeněk Hebda – Ob, Adolf Nechvátal – Cl, Jan Šebek – Fg, Josef Horák – Cor Plzeňský rozhlasový orchestr, Josef Blacký – Dir X nahrávka pravděpodobně smazána
notový materiál	autograf – ČRo Plzeň

III.	
název	Komorní hudba pro flétnu a cembalo
rok vzniku	1968
obsazení	Fl – Cemb
přibližná durata	12'
věty	Allegretto – Adagio – Allegro (Rondino).
dedikace	---
premiéra datum/místo/interpret	---
nahrávky	---
notový materiál	autograf

IV.	
název	Trio pro flétnu, hoboj a klavír
rok vzniku	1975
obsazení	Fl – Ob – Pf
přibližná durata	20'
věty	Allegro – Andante – Vivo
dedikace	Západočeští komorní sólisté
premiéra datum/místo/interpret	19. 1. 1978 / Plzeň – Muzeum / Západočeští komorní sólisté
nahrávky	---
notový materiál	autograf

V.	
název	Malá suita pro dvě zobcové flétny (příčné flétny, hoboje, klarinety)
rok vzniku	1975
obsazení	2 Fl a bec (2 Fl/2 Ob, 2 Cl)
přibližná durata	6'
věty	Allegretto – Scherzando – Cantabile – Presto
dedikace	---
premiéra datum/místo/interpret	---
nahrávky	---
notový materiál	autograf

VI.	
název	Maňáskové divadlo pro nonet
rok vzniku	1976
obsazení	Fl – Ob – Cl – Fg – Cor – Vno – Vla – Vlc – Cb
přibližná durata	
věty	Ferda mravenec – Menuet pro princeznu – Hra na slepou bábu – Cipísek a Rumcajs – Robot Emil – Polka pro medvídky – Cirkusová tanečnice – Maňáskové divadlo – Hra na vojáky – Zbojníci
dedikace	České noneto
premiéra datum/místo/interpret	3. 9. 1986 / KPH Teplice / České noneto
nahrávky	---
notový materiál	autograf
poznámka	instrumentace klavírní skladby „Hudbička“ pro noneto a částečně pro dechové kvinteto

VII.	
název	Druhý dechový kvintet
rok vzniku	1978
obsazení	Fl – Ob – Cl – Fg – Cor
přibližná durata	11'41"
věty	Intráda – Meditace – Scherzo – Intermezzo – Finale
dedikace	České dechové kvinteto
premiéra datum/místo/interpret	17. 3. 1980, Praha, České dechové kvinteto
nahrávky	LP Týden nové tvorby 1980, záznam premiéry VT 7274-2 Panton, 1980 ČSRo Plzeň 1980 České dechové kvinteto (Josef Jelínek – Fl, Zdeněk Hebda – Ob, Adolf Nechvátal – Cl, Pavel Zedník – Fg, Vladimíra Klánská – Cor) ČSRo České Budějovice 1988 (rekonstrukce 2009) České dechové kvinteto (Josef Jelínek – Fl, Jaroslav Konečný – Ob, Aleš Němec – Cl, Pavel Zedník – Fg, Tomáš Secký – Cor)
notový materiál	autograf

VIII.	
název	Dřevěná muzika
rok vzniku	1980
obsazení	Fl a bec – Vno (Cl) – perc.
přibližná durata	17'
věty	Píšťalka – Malý kánon – Toccata – Popěvek – Malý kankán – Mateník I – Písnička – Mateník II – Polka – Cirkusový valčík – Tarantella – Česká – Moravská – Slovenská – Menuet – Sarabanda – Gavotta – Ukolébavka – Capriccio – Fine
dedikace	---
premiéra datum/místo/interpret	
nahrávky	---
notový materiál	autograf
poznámka	instruktivní skladba

IX.	
název	Zelená flétna, melodram pro recitátora, flétnu, violu a harfu na verše Miroslava Floriana
rok vzniku	1983
obsazení	recitátor – Fl – Vla – Arpa
přibližná durata	12'32"
věty	Ex offo – Inzerát – Nevím kam uhnout očima – Třešňové Ritornely – Milostný dopis – O posledních věcech
dedikace	---
premiéra datum/místo/interpret	30. 1. 1985 / ČS. spolek pro komorní hudbu / Alfred Strojček – recitace, Jiří Boušek – Fl, Karel Špelina – Vla, Libuše Váchalová – Arpa
nahrávky	LP Supraphon 1984, VT 9879-2 Helena Friedrichová a Jiří Štěpnička – recitace, Jiří Boušek – Fl, Karel Špelina – Vla, Libuše Váchalová – Arpa
notový materiál	autograf

X.	
název	Pantomima pro flétnu a klavír
rok vzniku	1987
obsazení	Fl – Pf
přibližná durata	9'30"
věty	---
dedikace	---
premiéra datum/místo/interpret	14. 9. 1988 / Slatiňany/ Eva Hallerová – Fl, Martin Vojtíšek – Pf
nahrávky	<p>ČSRo Brno 1989 Eva Hallerová – Fl, Martin Vojtíšek – Pf</p> <p>ČRo Praha 1996 Jan Riedlbauch – Fl, Daniel Wiesner - Pf (koncert ze Studia 1)</p> <p>Radio Russia Moskva 1998 Denis Burjakov – Fl, Aristotel Konstantinidi – Pf (soutěžní snímek Concertina Praga)</p> <p>Latvijas Radio 1998 Ieva Rutentale – Fl, Ventis Zilberts – Pf (soutěžní snímek Concertina Praga)</p> <p>ČRo Praha 1998 Jana Brydniaková – Fl, Hana Sekaninová – Pf (soutěžní snímek Concertina Praga)</p> <p>ČRo Praha 1999 Ieva Rutentale – Fl, Jana Nácovská – Pf (JČF Concertino Praga 1999 – koncert vítězů)</p> <p>ČRo Praha 2002 Duo BeNe (Jana Neubauerová/Bošková – Fl, Eva Benešová/Doušová – Pf,) (live – I. abonentní koncert – Český klasicismus)</p> <p>CD Triga 1998, TRI0022131 Jan Riedlbauch – Fl, Daniel Wiesner – Pf</p> <p>CD GZ 1998, L1 0422-2131 Jan Riedlbauch – Fl, Daniel Wiesner – Pf</p>
notový materiál	nakl. TRIGA, Praha 1997
poznámka	povinná skladba pro soutěž Concertino Praga 1998

XI.	
název	Rituál pro flétnu, basklarinet a klavír
rok vzniku	1988
obsazení	Fl – BCl – Pf
přibližná durata	12'45"
věty	---
dedikace	Het Trio
premiéra datum/místo/interpret	7. 2. 1989 / Praha – Anežský klášter / Het Trio
nahrávky	ČSRo Praha 1989 Het Trio – Nizozemsko (Harrie Starreveld – Fl, Harry Sparnaay – BCl, René Eckhardt – Pf)
notový materiál	autograf

XII.	
název	Rozmarné léto, hudební žert pro noneto podle Vladislava Vančury
rok vzniku	1989
obsazení	Fl – Ob – Cl – Fg – Cor – Vno – Vla – Vlc – Cb
přibližná durata	12'39"
věty	---
dedikace	České noneto
premiéra datum/místo/interpret	16. 8. 1990 / festival v Edinbourghu / České noneto (Jiří Boušek – Fl)
nahrávky	ČRo Praha 1992 České noneto (Vítězslav Černoch – Vno, Anna Cibulková – Vla, Marie Hixová – Vlc, Ondřej Melecký – Cb, Jiří Boušek – Fl, Jiří Krejčí – Ob, Václav Kyzivát – Cl, Ondřej Roskovec – Fg, Vladimíra Klánská – Cor)
notový materiál	autograf

XIII.	
název	Shakespearovské motivy pro flétnu, housle, violoncello a cembalo
rok vzniku	1990
obsazení	Fl – Vno – Vlc – Cemb (Trg – Tamb)
přibližná durata	20'
věty	Sen noci svatojánské – Macbeth – Hamlet – Othello – Romeo a Julie – Večer tříkrálový
dedikace	Quartetto con flauto
premiéra datum/místo/interpret	1995 / Praha / Quartetto con flauto
nahrávky	<p>ČRo Praha 2005 (výběr) Jan Machat – Fl, Silvie Hessová – Vno, Petr Nouzovský – Vlc, Monika Knoblochová – Cemb (live – Slavnostní koncert k 60. výročí založení AMU, Studio 1 ČRo)</p> <p>ČRo Praha 2008 (č. Romeo a Julie – Amabile) Ensemble Martinů (Miroslav Matějka – Fl, Radka Preislerová – Vno, Bledar Zajmi – Vlc, Štěpán Kos – Pf) (live – koncert v rámci cyklu Studio Live)</p> <p>ČRo Praha 2009 Clara Nováková – Fl, Adéla Štajnochrová – Vno, Petr Nouzovský – Vlc, Monika Knoblochová – Cemb</p> <p>CD Bohemia Music 1995, BM0041-2131 Quartetto con flauto (Václav Slivanský – Fl, Ada Slivanská – Vno, Lubomír Herza – Vlc, Renata Jelínková – Cemb)</p> <p>CD Triga 2000, Tri 0007-2131 Ensemble Martinů (Miroslav Matějka – Fl, Lucie Hůlová – Vno, Martin Sedlák – Vlc, Vladimír Strnad – Pf)</p> <p>CD Radioservis 2009, CR0459-2 Clara Nováková – Fl, Adéla Štajnochrová – Vno, Petr Nouzovský – Vlc, Monika Knoblochová – Cemb</p>
notový materiál	autograf

XIV.	
název	Příběh s happyendem pro flétnu a harfu
rok vzniku	1991
obsazení	Fl – Arpa
přibližná durata	10'
věty	---
dedikace	Kateřina Englichová (Arpa)
premiéra datum/místo/interpret	19. 11. 1997 / Galerie HAMU koncert Přítomnosti / Kateřina Englichová – Arpa, Lenka Šimková – Fl
nahrávky	ČRo Praha 2015 Jana Jarkovská – Fl, Hana Hrachovinová – Arpa CD Radioservis 2018, CR0963-2 Jana Jarkovská – Fl, Hana Hrachovinová – Arpa
notový materiál	autograf

XV.	
název	Pidluke padluke, Sextet pro flétnu, hoboj, klarinet, basklarinet, lesní roh a fagot
rok vzniku	1995
obsazení	Fl – Ob – Cl – BCl – Cor – Fg
přibližná durata	13'
věty	Divadlo – Scherzo-valčík – Píseň – Finale- Quodlibet
dedikace	České dechové kvinteto
premiéra datum/místo/interpret	4. 11. 1996 / Dny soudobé hudby – Sál Martinů HAMU, Praha / České dechové kvinteto (Robert Heger – Fl, David Prosek – Ob, Aleš Němec – Cl, Michal Verner – Fg, Tomáš Secký – Cor, Jaroslav Smejkal – BCl)
nahrávky	ČRo Praha 1999 Robert Heger – Fl, David Prosek – Ob, Aleš Němec – Cl, Milan Muzikář – Fg, Tomáš Secký – Cor, Jaroslav Smejkal – Bcl CD Radioservis 2018, CR0963-2 Jana Jarkovská – Fl, Anna Škreptáčová – Ob, Jana Černohouzová – Cl, Štěpán Rímský – Fg, Barbora Černá – Cor, Věra Kestřánková – BCl
notový materiál	nakl. Alliance Publications, USA 2004, AP-2044

XVI.	
název	Suita piccola pro 5 dechových nástrojů
rok vzniku	1996
obsazení	Fl – Ob – Cl – Trb – Cor
přibližná durata	4'
věty	Intráda – Valčík – Popěvek – Kvapík
dedikace	Psáno pro účastníky Concertina Praga
premiéra datum/místo/interpret	---
nahrávky	---
notový materiál	autograf

XVII.	
název	Divertimento giocoso pro flétnu, housle a violoncello
rok vzniku	1996
obsazení	Fl – Vno – Vlc
přibližná durata	7'10"
věty	Preludium (Při Prešpurku) – Valčík – Scherzo (Jede, jede poštovský panáček, Na tom našem dvoře) – Pastorale (Aby nás Pánbůh miloval) – Finale (Čerešničky)
dedikace	Vítězslav Drápal
premiéra datum/místo/interpret	
nahrávky	ČRo Brno 1998 Vítězslav Drápal – Fl, Karel Hejl – Vno, Antonín Gál – Vlc
notový materiál	autograf

XVIII.	
název	Dvě invence pro nonet a bicí
rok vzniku	1996
obsazení	Fl – Ob – Cl – Fg – Cor – Vno – Vla – Vlc – Cb – Perc
přibližná durata	13'16"
věty	Fantasia – Toccata
dedikace	Tomáš Ondrůšek
premiéra datum/místo/interpret	11. 3. 1997 / Praha, Hudba mezi obrazy / Tomáš Ondrůšek – Perc, České noneto
nahrávky	ČRo Praha 1997 České noneto, Tomáš Ondrůšek – Perc
notový materiál	autograf

XIX.	
název	Metamorfózy pro flétnu, klarinet, klavír, kontrabas a bicí
rok vzniku	1998
obsazení	Fl – Cl – Pf – Cb – Perc
přibližná durata	13'32"
věty	---
dedikace	Barock Jazz Quintet
premiéra datum/místo/interpret	1999 / Dny soudobé hudby, Praha / Barock Jazz Quintet
nahrávky	ČRo Praha 1999 Barock Jazz Quintet (Jaroslav Šolc – Fl, Jiří Hlaváč – Cl, Eduard Spáčil – Pf, František Uhlíř – Cb, Milan Vitoch – Perc) (záznam premiéry) CD AMU 2000, HF 0013-2131 Barock Jazz Quintet
notový materiál	autograf

XX.	
název	Trio Eufonico
rok vzniku	1999
obsazení	Fl – Vno – Pf
přibližná durata	11'
věty	Fantasia – Toccata
dedikace	Trio Eufonico
premiéra datum/místo/interpret	24. 1. 2001 / Praha, Atrium / Trio Eufonico
nahrávky	<p>ČRo Praha 2002 Trio Eufonico (Kateřina Chudobová – Fl, Růžena Sršňová – Vno, Simona Kalendová – Pf) (live – koncert v rámci cyklu Vltava Live)</p> <p>ČRo Praha 2015 Jana Jarkovská – Fl, Markéta Janoušková – Vno, Bohumír Stehlík – Pf</p> <p>CD Radioservis 2018, CR0963-2 Jana Jarkovská – Fl, Markéta Janoušková – Vno, Bohumír Stehlík – Pf</p>
notový materiál	autograf

XXI.	
název	Dvě folklórní studie pro flétnu, violu a harfu
rok vzniku	1999
obsazení	Fl – Vla – Arpa
přibližná durata	9'
věty	Canzonetta – Danza (Variační rondo)
dedikace	Trio Nobis
premiéra datum/místo/interpret	2. 6. 1999 / Paříž, České centrum / Trio Nobis (Clara Nováková – Fl, Joël Souldanian – Vla, Nicolas Tulliez – Arpa)
nahrávky	---
notový materiál	autograf

XXII.	
název	David a Goliáš pro flétnu a varhany
rok vzniku	2001
obsazení	Fl – Org
přibližná durata	12'
věty	Invenzione – Corale – Fantasia
dedikace	Miroslava Svobodová
premiéra datum/místo/interpret	15. 10. 2001 / Praha, chrám sv. Jakuba / Jana Brejchová – Fl, Miroslava Svobodová – Org
nahrávky	---
notový materiál	autograf

XXIII.	
název	Partita pro flétnu, housle, violoncello a klavír
rok vzniku	2001
obsazení	Fl – Vno – Vlc – Pf
přibližná durata	14'55"
věty	Ouvertura – Scherzino – Notturmo – Finale
dedikace	Ensemble Martinů
premiéra datum/místo/interpret	24. 9. 2001 / Muzeum A. Dvořáka, Praha / Ensemble Martinů
nahrávky	ČRo Praha 2006 Ensemble Martinů ČRo Praha 2010 Ensemble Martinů (Miroslav Matějka – Fl, Radka Preislerová – Vno, Simona Hečová – Vlc, Štěpán Kos – Pf) (live – koncert v rámci cyklu Studio Live) CD Triga 2006, Tri 0011-2132 Ensemble Martinů
notový materiál	autograf

XXIV.	
název	Concerto grosso č. 3 pro flétnu, fagot a smyčce
rok vzniku	2002
obsazení	Fl – Fg – Archi
přibližná durata	16'20"
věty	Concerto – Scherzo – Aria – Danza
dedikace	Orchester Berg
premiéra datum/místo/interpret	11. 2. 2003 / Sál Martinů HAMU, Praha / Lenka Chmelová – Fl, Petr Němeček – Fg, Komorní orch. Berg, Petr Vrábel – Dir
nahrávky	ČRo Praha 2003 Lenka Chmelová – Fl, Petr Němeček – Fg, Komorní orchestr Berg, Peter Vrábel – Dir (live - záznam premiéry)
notový materiál	studijní partitura: Nakladatelství ČRo 2003, hlasy k zapůjčení tamtéž
poznámka	recenze – HR 2003/4 J. Smolka

XXV.	
název	Karlovarské obrázky pro flétnu a klavír
rok vzniku	2002 (rev. 2005)
obsazení	Fl – Pf
přibližná durata	8'
věty	Fanfáry u fontány – Kolonádní valčík – Pohledy z Diany – Varieté Orfeum
dedikace	Zdeněk Pachovský
premiéra datum/místo/interpret	2003 / Karlovy Vary / Jarmila Štruncová – Fl, Zdeněk Pachovský – Pf
nahrávky	---
notový materiál	autograf

XXVI.	
název	Epigramy pro flétnu, housle a klavír
rok vzniku	2004
obsazení	Fl – Vno – Pf
přibližná durata	12'15"
věty	Drammatico – Epico – Con umore – Misterioso – Rustico
dedikace	Trio Eufonico
premiéra datum/místo/interpret	9. 11. 2004 / Praha, Atrium / Trio Eufonico
nahrávky	ČRo Praha 2015 Jana Jarkovská – Fl, Markéta Janoušková – Vno, Bohumír Stehlík – Pf CD Radioservis 2018, CR0963-2 Jana Jarkovská – Fl, Markéta Janoušková – Vno, Bohumír Stehlík – Pf
notový materiál	autograf
poznámka	recenze – HR 2005/2 L. Vrkočová

XXVII.	
název	Lásko, melodram pro recitátora, flétnu a violu
rok vzniku	2005
obsazení	recitace – Fl – Vla
přibližná durata	8'30"
věty	---
dedikace	Václav Lokvenc (autor textu)
premiéra datum/místo/interpret	23. 10. 2005 / Praha, 8. Festival koncertního melodramu / Petr Grau – Fl, Karolína Růžková – Vla
nahrávky	---
notový materiál	autograf

XXVIII.	
název	Strnadela – hudba k vernisáži pro flétnu, housle a klavír
rok vzniku	2005
obsazení	Fl – Vno – Pf
přibližná durata	4'
věty	---
dedikace	k vernisáži výstavy obrazů Petra Strnada
premiéra datum/místo/interpret	13. 10. 2005 / Karlovy Vary, Galerie / Jarmila Štruncová – Fl, Vladislav Liněckij – Vno
nahrávky	---
notový materiál	autograf

XXIX.	
název	Krumlovské maškary, suite pro zobcovou flétnu (nebo flétnu) a cembalo
rok vzniku	2006
obsazení	Fl a bec (Fl) – Cemb
přibližná durata	10'
věty	Pochod maškar – Maškary se předvádějí – Menuett (Vivat Giovanni) – Tajemný muž (Sleduje šlechtický pár) – Maškarní rej
dedikace	Edita Keglerová – Cemb
premiéra datum/místo/interpret	8. 11. 2009 / kostel Sv. Vavřince, Praha/ Clara Nováková – Fl, Monika Knoblochová – Cemb
nahrávky	ČRo Praha 2009 Clara Nováková – Fl, Monika Knoblochová – Cemb CD Radioservis 2009, CR0459-2 Clara Nováková – Fl, Monika Knoblochová – Cemb
notový materiál	autograf

XXX.	
název	Chvála tercie – pokus o hudební žert
rok vzniku	2009
obsazení	Fl – Pf
přibližná durata	7'
věty	---
dedikace	Duo BeNe (Eva Doušová – Pf, Jana Bošková – Fl)
premiéra datum/místo/interpret	8. 4. 2010 / Praha, koncert Přítomnosti / Duo BeNe
nahrávky	CD 2010, CDDUOBENE2 Duo BeNe
notový materiál	autograf

XXXI.	
název	Dvojkonzert pro flétnu (pikolu), klavír a smyčce
rok vzniku	2009
obsazení	Fl (+Picc) – Pf – Archi
přibližná durata	18'
věty	Fantasia – Corale – Rondo
dedikace	Jan Machat
premiéra datum/místo/interpret	6. 10. 2015 / Sál Martinů HAMU – Gratulační koncert k 80. narozeninám autora / Jana Jarkovská – Fl, Bohumír Stehlík – Pf, František Macek – Dir, orchestr studentů HAMU
nahrávky	CD Radioservis 2018, CR0963-2 Jana Jarkovská – Fl, Bohumír Stehlík – Pf, František Macek – Dir, orchestr studentů HAMU
notový materiál	Triga

XXXII.	
název	Duettina pro dvě flétny
rok vzniku	2014
obsazení	Fl I – Fl II
přibližná durata	9'
věty	Etuda – Chorál – Malá pantomima – Dramatická – Vzpomínka – Tarantule
dedikace	Jan Riedlbauch a Jana Jarkovská
premiéra datum/místo/interpret	6. 10. 2015, Sál Martinů HAMU, Jana Jarkovská a Kateřina Jansová – Fl
nahrávky	CD Radioservis 2018, CR0963-2 pouze II. věta - Chorál Jana Jarkovská a Kateřina Jansová – Fl
notový materiál	Triga

XXXIII.	
název	Kontrasty - Hudba pro flétnu a čtyři tuby
rok vzniku	2016
obsazení	Fl – 4 Tb
přibližná durata	10'
věty	I. (Intráda) – II. (Arietta) – III. (Divadlo) – IV. (Rondino)
dedikace	Jana Jarkovská a tubové kvarteto Síla
premiéra datum/místo/interpret	20. 11. 2017, Sál Martinů HAMU, Dny soudobé hudby Jana Jarkovská – Fl, tubové kvarteto Síla (vedoucí Robert Škarda)
nahrávky	---
notový materiál	autograf

XXXIV.	
název	Sólo pro Altmanna (Skica pro flétnu sólo)
rok vzniku	2016
obsazení	flétna solo
přibližná durata	4'
věty	---
dedikace	Jan Riedlbauch – ak. mal. Jiří Altmann
premiéra datum/místo/interpret	---
nahrávky	---
notový materiál	autograf

Seznam hudebních zkratk	
Archi	smyčcový orchestr
Arpa	harfa
Cb	kontrabas
Cemb	cembalo
Cl	klarinet
Cor	lesní roh
Dir	dirigent
Fg	fagot
Fl	flétna
Fl a bec	zobcová flétna
Ob	hoboj
Org	varhany
Perc	bicí nástroje
Pf	klavír
Picc	pikola
Tb	tuba
Trb	trubka
Vla	viola
Vlc	violoncello
Vno	housle

Seznam nehudebních zkratk	
CD	kompaktní disk
ČRo	Český rozhlas
ČSRo	Československý rozhlas
LP	dlouhohrající deska (vinyl)

5.5 Seznam flétnových skladeb Jiřího Temla podle obsazení

Koncertantní skladby:

Concerto pro dechové kvinteto a smyčce (1967)
Concerto grosso č. 3 pro flétnu, fagot a smyčce (2002)
Dvojkonzert pro flétnu (pikolu), klavír a smyčce (2009)

Flétna sólo:

Sólo pro Altmanna (Skica pro flétnu sólo) (2016)

2 nástroje:

Komorní hudba pro flétnu a cembalo (1968)
Malá suita pro dvě zobcové flétny (příčné flétny, hoboje, klarinety) (1975)
Pantomima pro flétnu a klavír (1987)
Příběh s happyendem pro flétnu a harfu (1991)
David a Goliáš pro flétnu a varhany (2001)
Karlovarské obrázky pro flétnu a klavír (2002, rev. 2005)
Krumlovské maškary, suita pro zobcovou flétnu (nebo flétnu) a cembalo (2006)
Chvála tercie – pokus o hudební žert (pro flétnu a klavír) (2009)
Duettina pro dvě flétny (2014)

3 nástroje:

Trio pro flétnu, hoboj a klavír (1975)
Dřevěná muzika (pro zobcovou flétnu, housle a bicí) (1980)
Rituál pro flétnu, basklarinet a klavír (1988)
Divertimento giocoso pro flétnu, housle a violoncello (1996)
Trio Eufonico (pro flétnu, housle a klavír) (1999)
Dvě folklórní studie pro flétnu, violu a harfu (1999)
Epigramy pro flétnu, housle a klavír (2003)
Strnadela – hudba k vernisáži (pro flétnu, housle a klavír) (2005)

4 nástroje:

Shakespearovské motivy pro flétnu, housle, violoncello a cembalo (1990)
Partita pro flétnu, housle, violoncello a klavír (2001)

5 nástrojů:

Starofrancouzské divertimento pro dechové kvinteto (1965)

Druhý dechový kvintet (1978)

Suita piccola pro 5 dechových nástrojů (1996)

Metamorfózy pro flétnu, klarinet, klavír, kontrabas a bicí (1998)

Kontrasty, hudba pro flétnu a čtyři tuby (2016)

6 nástrojů:

Pidluke padluke, Sextet pro flétnu, hoboj, klarinet, basklarinet, lesní roh a fagot (1995)

9 nástrojů:

Maňáskové divadlo pro nonet (1976)

Rozmarné léto, hudební žert pro noneto podle Vladislava Vančury (1989)

10 nástrojů:

Dvě invence pro nonet a bicí (1996)

Melodramy:

Zelená flétna, melodram pro recitátora, flétnu, violu a harfu na verše Miroslava Floriana (1983)

Lásko, melodram pro recitátora, flétnu a violu (2005)

5.6 CD Pidluka-padluke

Diskografie Temlovy flétnové tvorby není příliš rozsáhlá. Nahrávky jeho skladeb s flétnou byly dosud vydány spíše jako součást profilových CD některých souborů či interpretů nebo byly zahrnuty do kompilací nahrávek flétnových skladeb soudobých českých autorů.

Konkrétně se jedná o alba souborů Ensemble Martinů (*Shakespearovské motivy* – Tri 0007-2131, *Partita pro flétnu, housle, violoncello a klavír* – Tri 0011-2132), Quartetto con flauto (*Shakespearovské motivy* – BM0041-2131), Barock Jazz Quintet (*Metamorfózy pro flétnu, klarinet, klavír, kontrabas a bicí* – HF 0013-2131), Duo BeNe (*Chvála tercié – pokus o hudební žert* – CDDUOBENE2). Další flétnové skladby vyšly na dvojčedé v rámci kompletního souboru Temlova cembalového díla, který natočila Monika Knoblochová a vydal Radioservis (*Shakespearovské motivy, Krumlovské maškary* – obojí CR0459-2). Posledním interpretem, který na své CD zařadil nahrávku flétnové skladby Jiřího Temla je Jan Riedlbauch (*Pantomima pro flétnu a klavír* – TRI0022131 a L1 0422-2131).

Tento poměrně krátký seznam vydaných temlovských flétnových nahrávek jsem se rozhodla rozšířit realizací CD výhradně s Temlovou flétnovou tvorbou. Ve spolupráci s vydavatelstvím Českého rozhlasu Radioservis jsem vydala kompaktní disk s názvem *Jiří Teml: Pidluka-padluke*.

Při tvorbě dramaturgie desky jsem vycházela z následujícího klíče. Zvolila jsem skladby, které mají pokud možno co nejtradičnější obsazení a mají tak potenciál zařadit se do běžného flétnového repertoáru. Jsou to tudíž skladby pro flétnu a varhany, flétnu a harfu, trio flétna–housle–klavír, dechový sextet, dvojkonzert pro flétnu, klavír a smyčce. Mým záměrem bylo zařadit na nahrávku také dueta pro dvě flétny, protože spojení dvou stejných nástrojů bývá nejdostupnějším komorním útvarem již pro studující jednotlivých hudebních oborů na hudebních školách. Časový rozsah celkové dramaturgie mě však donutil tento plán přehodnotit. Kompaktní disk tudíž obsahuje jen druhou větu (Chorál) z Temlových *Duettin pro dvě flétny* jako bonus.

Dalším kritériem výběru byl fakt, zda byla skladba již natočena a vydána. Volila jsem dosud nevydané skladby. Proto se na nahrávce neobjevuje *Pantomima pro flétnu a klavír* či *Chvála tercié*, ačkoli jde o v praxi nejvyužitelnější nástrojovou kombinaci flétny a klavíru.

Poslední hledisko tvořila závažnost skladeb spolu s jejich charakterem a celkovou dramaturgií mého CD.

Titulní skladbou desky je sextet pro dechové nástroje *Pidluke-padluke* z roku 1995 inspirovaný grafikou Jiřího Šalamouna. Detail z Šalamounovy litografie tvoří také základ grafické podoby CD, kterou navrhl broumovský grafik a fotograf Jan Flieger (Obr. XVII).

Následují *David a Goliáš pro flétnu a varhany* (2001), trio *Epigramy pro flétnu, klavír a housle* (2004), *Příběh s happyendem pro flétnu a harfu* (1991) a *Dvojkonzert pro flétnu (pikolu), klavír a smyčce* (2009), který jsem měla příležitost premiérovat v rámci gratulačního koncertu k 80. narozeninám Jiřího Temla na Akademii múzických umění v Praze. Závěrečným bonusem je *Chorál z Duettin pro dvě flétny* (2014).

V rámci Temlova gratulačního koncertu 6. 10. 2015 v Sále Martinů HAMU vznikly také nahrávky většiny skladeb (*Pidluke-padluke, David a Goliáš, Dvojkonzert, Duettina*). *Příběh s happyendem* a *Epigramy* jsme natočili ve Studiu 1 Českého Rozhlasu v dubnu 2015, respektive v lednu 2016.

Kromě vytvoření zvukového dokumentu jsem chtěla touto deskou vyjádřit svůj vztah k hudbě Jiřího Temla a vystihnout dramaturgií svého CD pestrost Temlovy flétnové tvorby tak, jak mě oslovuje a jak se mě dotýká.

Obr. XVII. Grafická podoba CD *Jiří Těml: Pidluke-padluke* s detailem grafiky Jiřího Šalamouna. Grafický návrh a vizualizace Jan Flieger, 2018.

Závěr

Ve své umělecké praxi interpretky se často nechávám vést citem. Používám jej nejen při vlastním hraní na flétnu, abych své interpretaci dala náležitý výraz a předala podstatu interpretovaných skladeb publiku, iracionálním citem je často veden též samotný prvotní výběr skladeb, které následně zařadím do svého repertoáru. Podobně tomu bylo také u tvorby Jiřího Temla. Na začátku mi připadala zajímavá, něčím mě oslovovala a přitahovala, aniž bych si plně uvědomovala, v čem daná přitažlivost spočívá.

Právě tento moment však považuji za klíčový v procesu interpretace. Hudbou, která mě oslovuje, mohu i já někoho oslovit. Jen hudbu, která mi mluví z duše, mohu zodpovědně zprostředkovat někomu dalšímu tak, aby pochopil její podstatu, její obsah. Někdy je tento vztah přirozený a vzniká automaticky a priori, jindy je k jeho vytvoření potřeba určitý čas, já si však bez něj kvalitní interpretaci nedokážu představit. Cítila jsem proto potřebu tento fenomén více probádat, pokusit se ho zachytit a předat, nabídnout k možné diskusi.

Ve svém textu jsem tak učinila na základě mého vztahu interpretky k autorovi Jiřímu Temlovi. Chtěla jsem vystihnout podstatu tohoto vztahu, což se mi v daném případě podařilo především prostřednictvím analýzy skladatelových inspiračních zdrojů. Nepochybuji však, že magie dobré interpretace může fungovat na zcela jiných základech, může vycházet z odlišných zkušeností – interpretačních, uměleckých, lidských. Nepředkládám proto tyto své myšlenky jako dogma, ale spíše jako svědectví a výzvu k dalším úvahám nad teorií interpretačního umění.

Věřím, že tato disertační práce zároveň přispěje ke zpřístupnění nejen flétnové tvorby Jiřího Temla širšímu okruhu interpretů i posluchačů.

Obr. XVIII. Jiří Těmle – foto Bohumír Stehlík, 2016.

Použitá literatura

Bokůvková, Vlasta. *Portréty plzeňských skladatelů/Jiří Teml*, Plzeň: ZČU 2008

Knoblochová, Monika. *Soudobá česká hudba pro cembalo*, Praha: HAMU 2011

Kuba, Ludvík. *Katalog jeho II. výstavy v Saloně Výtvarné Dílo (17. II. – 26. III. 1944)*, Praha: Salon Výtvarné Dílo 1944

Rukavičková, Lenka. *Flétny v kompozicích plzeňských skladatelů 20. století*, Plzeň: ZČU 2010

Zich, Jaroslav. *Prostředky výkonného hudebního umění*, Praha 1958

Legrand, Francine-Claire. *James Ensor* in Grove Art, Oxford University Press 2007 – 2015. [online] 28. 5. 2015

http://oxfordart.mlp.cz/subscriber/article/grove/art/T026373?q=ensor&search=quick&pos=1&_start=1

Todts, Herwig. *James Ensor as Musician* in James Ensor – Online Museum, [online] 16. 5. 2015

<http://jamesensor.vlaamsekunstcollectie.be/en/biography/james-ensor-as-musician>

Todts, Herwig. *James Ensor as Writer* in James Ensor – Online Museum, [online] 16. 5. 2015

<http://jamesensor.vlaamsekunstcollectie.be/en/biography/james-ensor-as-writer>

Legrand, Francine-Claire. *James Ensor* in Grove Art, Oxford University Press 2007 – 2015. [online] 28. 5. 2015

http://oxfordart.mlp.cz/subscriber/article/grove/art/T026373?q=ensor&search=quick&pos=1&_start=1

Použité prameny

Dickens, Charles. *Kronika Pickwickova klubu*, Praha: Odeon 1973

Rešerše Hlavního katalogu Českého rozhlasu (hudební snímky), 2015

Rozhovor autorky s Jiřím Temlem, Praha 27. 5. 2015

Rozhovor autorky s Jiřím Temlem, Praha 29. 10. 2016

Rozhovor Jiřího Oujezdského s Jiřím Šalamounem, Český rozhlas, 2010

[online audio] 28. 5. 2015

http://media.rozhlas.cz/_audio/02034388.mp3

Šalamoun, Jiří. *Padluke-padluke* [litografie]. Ot. 26/60. 63 x 42 cm. 1976.

At: Městská knihovna v Praze, Opatov – Artotéka.

Teml, Jiří. *Duettina pro dvě flétny* (2014) – kopie autografu

Teml, Jiří. *Pantomima pro flétnu a klavír* (1987), Praha: Triga 1997

Teml, Jiří. *Komorní hudba pro klarinet a klavír* (1989-1990) – kopie autografu

Teml, Jiří. *Trio Eufonico* (1999) – kopie autografu

Tolkien, J. R. R. *Hobit aneb cesta tam a zase zpátky*, Praha: Odeon 1979

Vzkaz Jiřího Šalamouna, režie Jiří Skála, ČT 2010 [online video] 28. 5. 2015

<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10160488386-vzkaz/210452801410022-vzkaz-jiriho-salamouna>

Přílohy

Příloha 1. Reflexe Jiřího Temla.

Disertační práce Jany Jarkovské je pro mne cenným laborátem, který překvapivě odhalil zákonitosti mechaniky mé kompoziční práce i inspiračních zdrojů, které jsem si po letech této činnosti ani neuvědomoval. Práce prozrazuje myšlenkové postupy, kterými se Jana Jarkovská k mé tvorbě přiblížovala, postupně ji chápala, snad stádele de facto „objevila“ a probudila k životu kloubovou interpretaci jak po stránce technické tak i obsahové. Můj obdiv a vděk je mimořádný.

Jiří Těmel

10.4.2018

Disertační práce Jany Jarkovské je pro mne cenným elaborátem, který překvapivě odhalil zákonitosti mechaniky mé kompoziční práce i inspiračních zdrojů, které jsem si po léta této činnosti ani nezvědomoval, práce prozrazuje myšlenkové postupy, kterými se Jana Jarkovská k mé tvorbě přibližovala a postupně ji chápala. Řadu skladeb de facto „objevila“ a probudila k životu dokonalou interpretací jak po stránce technické, tak i obsahové. Můj obdiv a vděk je mimořádný.

10. 4. 2018

Jiří Teml

Hudební a taneční fakulta
Akademie múzických umění v Praze

k 80. narozeninám skladatele

Jiřího Temla

■ Úterý
6. října
2015
v 19.30
Sál Martinů

*24. 6. 1935

■ Prošime návštěvníky, aby před začátkem koncertu laskavě vypnuli své mobilní telefony z důvodu nerušeného poslechu hudby.

KONCERT K 80. NAROZENINÁM SKLADATELE JIŘÍHO TEMLA

Příloha 3. Program Gratulačního koncertu k 80. narozeninám J. Temla, který se konal 6. 10. 2015 v Sále Martinů HAMU.

Duettina pro dvě flétny (2014)

PREMIÉRA

Etuda
Chorál
Malá pantomima
Dramatická scéna
Vzpomínka
Tarantule

Dvojkonecrt pro flétnu (pikolu), klavír a smyčce (2009)

PREMIÉRA

Fantasia
Corale
Rondo

Účinkují:

Jana Jarkovská, Kateřina Jansová – flétna
Anna Skreptačová – hoboj
Jana Černohouzová – klarinet
Věra Kestránková – basklarinet
Štěpán Rímský – fagot
Barbora Černá – lesní roh
Bohumír Stehlik, Daniel Wiesner – klavír
Jiřina Dvořáková-Marešová – varhany
orchestr studentů HAMU, dirigent František Macek

■ PROGRAM ■

Úvodní slovo

prof. Václav Riedlbauch a PhDr. Zdeněk Šesták

JIRÍ TEML

Pídluke-pádluke, sextet pro dechové nástroje
z podnětu grafiky J. Salamouna (1995)

Divadlo
Scherzo - valčík
Píseň
Finále - Quodlibet

Komorní hudba pro klarinet a klavír (1989)

David a Goliáš pro flétnu a varhany (2001)

Invenzione
Corale
Fantasia

■ PŘESTÁVKA ■

Koncert se koná za finanční podpory
projektu Partnerství OSA, Nadace Život umělce
a Společnosti skladatelů – člena AHUV.

Na okraj jubilejních tvorby...

JIŘÍ TEMPL představuje v české hudební kultuře osobnost nejen významnou svým skladatelským dílem, nýbrž i nesmírně zajímavou svými životními osudy. Rodák ze šumavského Vimperka (narozen 24. 6. 1935) řádným (institucionálním) skladatelským studiem neprošel, ale nakonec si skladbu vybral jako životní povolání. V Templově případě lze dokonce konstatovat, že i hudba si vybrala jeho – a byla to volba nejen oboustranně, nýbrž všestranně prospěšná. Teml začal jako ekonom, avšak hned ve svém prvním působišti, kam dostal jako mladý absolvent střední ekonomické školy tzv. umístěnku, totiž v Karlových Varech, se setkal s významným českým hudebním teoretikem doc. Bohumilem Duškem (ten, mimochodem, působil řadu let též na HAMU), který mu dal solidní profesionální základy v hudebně teoretických disciplínách. Doc. Dušek sám komponoval a nesporně uvedl Temla i do základních tajů skladatelské profese. Teml získával další praktické zkušenosti aranžováním taneční hudby a jazzu a samozřejmě začal též sám komponovat – nejprve skladby jazzového stylu. A protože měl prokazatelný talent, byl i v této oblasti záhy úspěšný. Druhou mezníkovou událostí v Templově cestě za skladatelskou profesí bylo jeho setknání se skladatelem Jiřím Jarochem, který jeho profesionální skladatelskou přípravu dovršil.

Od roku 1976 byl Teml hudebním dramaturgem plzeňské stanice tehdejšího Československého rozhlasu a v roce 1980 nastoupil do stejné funkce v Praze. V pražském rozhlasu pak setrval až do svého odchodu na odpočinek, nicméně jako externí spolupracovník rozhlasu působí fakticky dodnes.

Temlova skladatelská tvorba je až neuvěřitelně rozsáhlá (a to nepočítáme neméně vysoký počet jeho úprav, instrumentací, aranžmá skladeb jiných autorů). Zasaduje prakticky do všech žánrů operou počínaje přes symfonická díla velkých forem, nástrojové koncerty, početnou tvorbu komorní a množství skladeb pro dětské interprety. Vedle autorními, koncertní tvorby je Teml autorem velkého počtu scénických hudeb pro divadlo i pro rozhlas.

Jiří Teml je typem umělce nesmírně poctivého, opravdového, pohotového a pracovitého. Jeho pohled na svět, na člověka i na umění je, dalo by se říci, zdravě střízlivý, věcný – rozhodně to není pohled nějakého emočně rozvíklaného romantika. K autorské osobitosti dozrál cílevědomě a relativně dlouho (ostatně, jeho studijní konzultace u Jiřího Jarocha trvaly víc než deset let, což je v této souvislosti výmluvné) a jeho první dílo, jímž úspěšně vstoupil na veřejnost – varhanní *Fan-*

tasia appassionata (1972), nese už jasné znaky osobitosti. Temlův vývoj se od té doby samozřejmě nezastavil, ale nebyl to vývoj překotný: skladatel prostě s rozvahou sobě vlastní a spolehlivým uměleckým instinktem rozšiřoval své vyjadřovací prostředky o nové techniky, postupy i materiálové prvky, aniž tím svou hudbu odřízl od hlubokých kořenů evropské hudební tradice. Vždy se tak dělo a děje s ohledem na povahu nástroje, na povahu interpreta, na účel, který má dílo splnit – a to vše samozřejmě s ohledem na tvůrčí představu, obsah, který má dílo vyjádřit a zprostředkovat posluchačům. Poněkud zprofanovaný „ohled na posluchače“ tak přichází jaksi samovolně, s tou typickou temlovskou střízlivostí a samozřejmostí, aniž je kdovíjak předem deklarován. A tady je vhodné navázat na konstatování z úvodu tohoto textu: Právě tak, jako si Jiří Teml s hudbou byli vzájemně souzeni a od počátku se cíleně hledali a našli, i vztah Temlovy hudby a jeho posluchačů je přirozeně vzájemný, je to vztah nenuceného hledání a nácházení. Proto má hudba Jiřího Temla tolik příznivců a obdivovatelů jak mezi interprety, tak i mezi posluchači.

Sextet pro „janačkovské“ obsazení dechového kvinteta s baskarinetem *Přidluke-padluka*, z podnětu stejnojmenné litografie Jiřího Salamouna, vznikl v roce skladatelových i výtvarníkůvých šedesátin, což nejspíš není náhoda. Střetává se v něm smrtelně vážné faustovské téma s jeho bodrým lidovým pojetím (Přidluke-padluka je známá magická zaklínací formule z lidové loutkové hry o doktoru Faustovi). Čtyřvětá skladba spíše divertimentového typu je naplněna svěží, nápaditou hudbou, která s posluchačským ohlasem patrně nikdy nebude mít problémy.

Komorní hudba pro klarinet a klarin byla psána pro vynikajícího klarinetistu a současného děkana HAMU prof. Vlastimila Mareše, který ji několikrát provedl doma i v zahraničí.

Po letech se k ní vrátila jedna ze studentek prof. Mareše, Jana Čerňohouzová s klavíristou Danielem Wiesnerem. Autor si na této skladbě z roku 1989 ověřoval některé nové vyjadřovací postupy.

David a Goliáš pro flétnu a varhany vznikl rovněž na přímý popud interpretek, varhanice Miroslavy Svobodové a flétnistky Jany Brejchové, které skladbu premiérovaly v říjnu 2001 v bazilice sv. Jakuba v Praze. Název třívěté skladby se přímo váže k obsazení: obří královský nástroj versus subtilní flétna.

Vznikem nejmladší skladba dnešního programu, *Duettina pro dvě flétny* z roku 2014 zazní dnes v premiéře. Jsou to drobné skladbičky, jejichž napsání inicioval už před léty flétnista Jan Riedlbauch, avšak k uskutečnění záměru došlo až nyní.

Rovněž *Dvojkoncert pro flétnu (pikolu), klavír a smyčce* zazní na dnešním koncertě poprvé. Vznikl sice už v roce 2009 pro konkrétního objednatel, který ovšem skladbu nikdy nehrál. Díky flétnistce Janě Jarkovské, která se dílem Jiřího Temla zabývá ve svém doktorandském studijním projektu, se *Dvojkoncert*, byť s mírným zpožděním, dostává na koncertní pódium. V této koncertantní skladbě je dána příležitost, jak k oddělené prezentaci obou sólových nástrojů, tak i ke vzájemné souhře společně i s orchestrem. Objevují se zde i aleatorní a metricky uvolněné plochy, místy postřehneme i náznaky jazzového výraziva.

prof. PhDr. Jaromír Havlík, CSc.
katedra teorie a dějin hudby AMU, proděkan HAMU

... a jak to celé vzniklo

S hudbou Jiřího Temla jsem se poprvé setkala v době svého studia u Jana Riedlbaucha na Pražské konzervatoři. Temlova *Pantomima pro flétnu a klavír* právě v interpretaci mého profesora mne tehdy oslovila do té doby neznámým způsobem a okamžitě si mě získala. Později jsem zjistila, že tato komorní skladbička má mnoho rysů typických pro dílo Jiřího Temla obecně. Je v ní velké dramatické napětí, které v posluchači vyvolává neustálou zvědavost: Co se stane v příštím okamžiku? Jak to bude dál? Jak to dopadne? Interpretům pak jeho hudba přináší často nový pohled na jejich vlastní nástroj. Jiří Teml se nepodřizuje zažitým nástrojovým klíšé, ale snaží se možnostmi nástroje využít zcela v zájmu vyjádření své myšlenky. Někdy až na hranici „hratelnosti“, ale právě to mě jako interpretku baví.

Jiří Teml napsal řadu komorních děl s flétnou, která ale bohužel zdaleka nejsou součástí běžně hraného repertoáru. Rozhodla jsem se tedy těmto skladbám a jejich uvedení v život věnovat své doktorandské studium na HAMU.

Při našich prvních osobních setkáních s Jiřím Temlem vyšlo najevo, že vedle komorních skladeb s flétnou napsal skladatel rovněž *Dvoj-*

koncert pro flétnu, klavír a smyčce, který již několik let čekal na své uvedení. Byla jsem velmi počtána skladatelovou nabídkou, abychom se jeho premiéru ujali s mým partnerem, klaviristou Bohumírem Stehlikem, coby Duo du Réve. Je to pro nás velká čest a především radost a přejeme si, aby se *Dvojkoncert* po dnešní premiéře dočkal ještě řady krásných provedení.

Druhou premiérou dnešního večera jsou *Duettina pro dvě flétny*. O jejich napsání požádal Jiřího Temla asi před dvěma lety Jan Riedlbauch, aby rozšířil repertoár našeho příležitostného flétnového dua. Premiérového provedení se však se mnou ujala flétnistka Kateřina Jansová, která mi byla velkou oporou v počátcích mého studia na konzervatoři v Praze.

Mé srdečné přání pak patří letošnímu jubilantovi: Vše nejlepší, hodně zdraví a stálou přízeň interpretů!

MgA. Jana Jarkovská
dramaturgyně koncertu

Ano, po přečtení těch pár řádků od Jany Jarkovské vypadá vše tak jednoduše. Kdo z nás však někdy zkusil připravit něco podobného, ocení to vše, co není vidět, bez čeho se ale „věci nedějí“.

Trochu jsem u zrodu nápadu Jany Jarkovské připomenout hudby-milovné věrnosti osmdesátiny jednoho z významných skladatelských současníků asistoval, mohu tedy zodpovědně prohlásit, že by se flétnistka mohla dobře uživit, módně řečeno, i jako projektová manažerka. Nejen v hudbě. Je totiž dostatečně palitátá na to, aby urputně hledala cesty a cestičky, jak své předsevzetí naplnit. A umět si poradit i v situaci, kdy se původní představa zcela nenaplní a kdy hrozí její pohřbení.

Proč to říkám: Dnešní mladý profesionál může jen stěží očekávat nějakého nadšeného podporovatele, jenž by mu rovnou obstaral vystoupení v newyorské Carnegie Hall nebo aspoň v pražském Rudolfinu jako vstupní legitimaci k mezinárodní úspěšné kariéře. To platí pro všechny pódiové umělce, pro hráče na dechové nástroje pak obzvlášť, je užasně sledovat, kolik takových, jako je Jana Jarkovská, se mezi nimi na HAMU objevilo a stále objevuje, jak se snaží zaujmout zmlsané pražské publikum nějakým svým, pokud možno originálním nápadem. Jsou si dobře vědomi, že s notně obehranými kusy světového repertoáru

svých nástrojů to příliš nepůjde, rozumně tudíž patříají v končinách probádaných méně. Přistoupit-li k tomu ještě navíc upřímný a hluboký zájem o nějakou z tvůrčích osobností, lze očekávat náležitou synergiu přínášející vlastní poznání, málo tušené zážitky u publika a autorovu radost z pozitivního přijetí jeho odvedené práce. Jana Jarkovská k tomuhle všemu přidává nezanedbatelný bonus – hlubší sondu do skladatelského myšlení v podobě disertace, již zakončí své doktorské studium na HAMU.

prof. Václav Riedlbauch
katedra skladby AMU

JANA JARKOVSKÁ – flétna

Po studiu na Biskupském gymnáziu Bohuslava Balbína v Hradci Králové absolvovala Jana Jarkovská Pražskou konzervatoř ve flétnové třídě prof. Jana Riedlbaucha a Akademií múzických umění v Praze pod vedením prof. Jiřího Války. V roce 2010 studovala v rámci programu Erasmus také na Conservatorio di Musica „G. Verdi“ v italském Miláně ve třídě prof. Simony Valsecchi a v roce 2012 působila na téže konzervatoři jako odborná asistentka. Je rovněž absolventkou postgraduálního interpretačního programu na Royal College of Music ve Stockholmu (2013-2014), kde byl jejím profesorem flétnista Tobias Carron. Od roku 2014 je doktorandkou HAMU v Praze.

V poslední době sklízí Jana Jarkovská vřavý především jako členka Duo du Réve, které tvoří spolu s klaviristou Bohumírem Stehlikem. Jejich zatím posledním úspěchem je ocenění Asociace hudebních umělců a vědů v rámci mezinárodních hudebních kurzů ISA v Rakousku za vynikající interpretaci skladby *Pantomima* Jiřího Temla, které získali letos v srpnu.

Příloha 4. Kritika Gratulačního koncertu k 80. narozeninám J. Temla na HAMU z časopisu Harmonie [online], autorka Markéta Vejvodová.²⁶

pátek, 9. říjen 2015

Na jubilejním koncertě k 80tinám Jiřího Temla zazněly dvě premiéry

Napsal(a) Markéta Vejvodová

Jiří Teml své významné životní výročí v tomto roce oslavil několika jubilejními akcemi a koncerty. Ten úterní měl ale mimořádný půvab. Dvě premiéry jeho děl ve druhé polovině koncertu byly spíše potvrzením jedinečnosti tohoto večera. Podstatné bylo, že na koncertě z vlastní iniciativy vystupovali posluchači HAMU v Praze, která večer také pořádala. Hlavní dík ale patří dramaturgyni koncertu MgA. Janě Jarkovské, vynikající flétnistce, která celý večer připravila a v několika dílech také vystoupila. S hudbou Jiřího Temla se poprvé setkala už v době svého studia u Jana Riedlbaucha na Pražské konzervatoři, byla jí uchválena, a v současné době novým Temlovým skladbám věnuje své doktorandské studium na HAMU. V Sále Martinů jsme tak měli možnost v úterý 6. října vyslechnout právě v jejím podání premiéry Duetina pro dvě flétny a Dvojkonzertu pro flétnu (pikolu), klavír a smyčce. Velký dík za spoluúčinkování patří rovněž vynikající flétnistce Kateřině Jansové, klavíristovi Bohumíru Stehlíkovi a orchestru studentů HAMU v čele s dirigentem Františkem Mackem. Všichni provedli skvělé výkony a s velkým nasazením. To vše svědčí o jediném - Jiří Teml jako autor i jako osobnosti umí nadchnout, umí si získat interprety i posluchače, jeho hudba má svůj jedinečný hudební jazyk, osobitost a tvář. Velký dík patří také všem dalším posluchačům HAMU a hostům, kteří na koncertě v různých komorních uskupeních vystoupili: Anna Škreptáčová - hoboj, Jana Černohouzová - klarinet, Věra Kestřánková - basklarinet, Štěpán Rímský - fagot, Barbora Černá - lesní roh, Daniel Wiesner - klavír a Jiřina Dvořáková- Marešová - varhany.

Úvodního slova se společně ujali Prof. Václav Riedlbauch a PhDr. Zdeněk Šesták, kteří v přátelském duchu na Jiřího Temla zavzpomínali a připomenuli významné milníky jeho života. Zaujal mne ale výraz, který použil PhDr. Zdeněk Šesták - „Jiří Teml požehnaný...“ Ano, Jiří Teml je požehnaným autorem - z hlediska rozsahu své tvorby, která je už nyní v povědomí hudební historie, ale také z hlediska hudebního náboje oslovujícího starší, a jak dokládá úterní koncert i mladou generaci... a v neposlední řadě také „požehnaný“ autor ve smyslu lidských kvalit, kterými obdařuje všechny kolem sebe. Vzpomínána byla především kolegialita, vysoká profesionalita, zájem o druhé a snaha vždy pomoci.

Dramaturgie byla zaměřena převážně na Temlova díla pro dechové nástroje. Večer zahájil Sextet pro dechové nástroje z podnětu grafiky Jiřího Šalamouna „Pidluke - padluke“ (1995).

²⁶ Vejvodová, Markéta. Na jubilejním koncertě k 80tinám Jiřího Temla zazněly dvě premiéry *Harmonie* [online], 9. října 2015, [cit. 12. 4. 2018] dostupné z: <https://www.casopisharmonie.cz/kritiky/na-jubilejnim-koncerte-k-80tinam-jiriho-temla-zaznely-dve-premiery.html>

První část Divadlo vystihuje Pidluke-padluke jako známou magickou zaklínací formuli z lidové loutkové hry o doktoru Faustovi. V hravém Scherzu-Valčíku Teml s patřičným humorem předává melodii napříč všemi dechovými nástroji a barevnost dotvářel především basklarinet a pikola. Třetí věta Píseň je překrásná volná věta prodchnutá jímavou prostou melodií a závěrečné humorné a energické Finále – Quodlibet dostalo svému latinskému názvu – „cokoliv je libo“.

Následující Komorní hudba pro klarinet a klavír (1989) byla původně komponována pro současného děkana HAMU prof. Vlastimila Mareše, který ji několikrát provedl u nás i v zahraničí. Tuto jednolitou skladbu se středním zasněným dílem ohraničují dramatické a technicky náročné krajní části, které maximálně využívají různé kontrastní nástrojové polohy. První polovinu koncertu uzavřel David a Goliáš pro flétnu a varhany (2001) – dílo naplněné hloubkou, které v úvodním Invenzione otevřela sólová flétna představující Davida, aby ji následně v mohutném zvuku vystřídal dramaticky vystavěný zvuk varhan. Varhany byly také stěžejním nástrojem pro část Corale maximálně využívající varhanní pedály v náročných kontrapunktických postupech a táhlých zvukových klastrech, nad kterými se svobodně linula melodie flétny. Kontrast obou nástrojů byl maximálně využíván také v závěrečné Fantasií.

Druhá polovina koncertu již byla zcela ve znamení flétny a dvou premiér. Duetina pro dvě flétny inicioval už před léty flétnista Jan Riedlbauch, ovšem světlo světa tyto drobné humorné skladbičky (Etuda, Chorál, Malá pantomima, Dramatická scéna, Vzpomínka, Tarantule) spatřily až v roce 2014. Jiří Teml tu maximálně využívá nejrůznější zvukové efekty flétny a doslova si pohrává s prolínáním melodií napříč obou nástroji. Při poslechu vnímáme, že Teml má flétnu jako nástroj jednoznačně ve velké oblibě. Závěrečný Dvojkonzert pro flétnu (pikolu), klavír a smyčce čekal na svou premiéru šest let. Třívěť koncert vystavěný na koncertantní formě využíval v dramatických vstupech kontrasty obou nástrojových skupin. Sólové party nástrojů byly po výrazové a technické stránce maximálně náročné a flétna společně s klavírem tvořila oproti smyčcovému orchestru vyváženou dvojici.

Myslím, že Jiří Teml musel mít během úterního večera opravdu radost. Jeho díla hrála s velkou chutí a naprosto skvěle nastupující generace našich umělců. Většinou slýcháme díla současných skladatelů „sendvičově“ zařazena v rámci celovečerních programů světového tradičního repertoáru. Dramaturgie vystavěná výhradně z Temlova díla byla zároveň ověřením, že jeho hudba má natolik velkou hloubku, myšlenku a nosnost, že může s úspěchem a k radosti posluchačů vyplnit celovečerní program. Jiří Teml posluchače neustále překvapoval novými nápady, zvukovými efekty, vtipem, důmyslností a hudební invencí. Pane Temle, byla radost Vaši hudbu po celý večer poslouchat! Přeji hodně dalších nápadů a energie do dalšího tvoření! Ať je Vaše tvorba i nadále tak požehnaná jako dosud...

Příloha 5. Program prvního Doktorandského koncertu flétnistky Jany Jarkovské konaného v Sále Martinů HAMU 24. 3. 2017.

Jiří Teml (*1935)

Pantomima pro flétnu a klavír (1987)

Erwin Schulhoff (1894–1942)

Sonáta pro flétnu a klavír (1927)

I. Allegro moderato

II. Scherzo (Allegro giocoso)

III. Aria (Andante)

IV. Rondo-Finale (Allegro molto gaio)

Jiří Teml

Příběh s happyendem pro flétnu a harfu (1991)

Bohuslav Martinů (1890–1959)

Sonáta pro flétnu a klavír, H 306 (1945)

I. Allegro moderato

II. Adagio

III. Allegro poco moderato

Jiří Teml

Epigramy pro flétnu, housle a klavír (2003)

I. Drammatico

II. Epico

III. Con umore

IV. Misterioso

V. Rustico

Doktorandský koncert

Jana Jarkovská

flétna

školicel doc. Štěpán Koutník

konzultant Jan Riedlbauch

spoluúčinkují

Markéta Janoušková housle

Bohumír Stehlík klavír

Hedvika Mousa Bacha harfa

pátek
24. března 2017
v 19:30 hodin
Sál Martinů

Po maturitě na Biskupském gymnáziu Bohuslava Balbína v Hradci Králové absolvovala flétnistka **Jana Jarkovská** Pražskou konzervatoř ve třídě profesora Jana Riedlbaucha a Akademii múzických umění v Praze pod vedením prof. Jiřího Války.

V roce 2010 studovala v rámci programu Erasmus také na Conservatorio di Musica „G. Verdi“ v italském Miláně ve třídě prof. Simony Valsecchi a v roce 2012 působil na téže konzervatoři jako odborná asistentka. V letech 2013–2015 absolvovala postgraduální interpretační program na Royal College of Music ve Stockholmu pod vedením profesora Tobiasse Carroona. Od roku 2014 je doktorandkou HAMU v Praze (doc. Štěpán Koutník, Mgr. Jan Riedlbauch).

Jako členka Dua du Réve, které tvoří se svým partnerem, klavíristou Bohumírem Stehlikem, vystupuje na domácích i zahraničních pódiích. Jsou držitelé ocenění z řady mezinárodních soutěží (Pro Musicis International Award – Paříž 2013, „Salleri-Zinetti“ Interantional Chamber Music Competition – Verona 2014, „ISA Open Awards“ – Payerbach 2015 ad.). Od září 2016 vyučuje Jana Jarkovská flétnu na Konzervatoři Teplice.

Doktorandský koncert aneb Příběh s happyendem

Sonáty pro flétnu a klavír Bohuslava Martinů a Ervína Schulhoffa mají již řadu let své pevné místo ve standardním flétnovém repertoáru. Jejich originalita, technická náročnost, zpěvnost jejich melodií, rytmická hravost i smysl pro humor přispívají celosvětově k povědomí o charakteru české hudby. Patří rovněž k mým oblíbeným skladbám, a proto jsem se rozhodla zařadit je na program svého doktorandského koncertu. Tito dva autoři a jejich díla však mají dnes ve večer roli spíše vedlejší – přeji si, aby byli rámcem skladbám méně hraným, avšak o nic méně fascinujícími: komorním flétnovým dílům **Jiřího Temla** (*1935).

Skladby **Pantomima** (1987), **Epigramy** (2003) a **Příběh s happyendem** (1997), které uslyšíte na dnešním koncertě, jsou jen malou ukázkou z komorní tvorby jmenovaného skladatele, ilustrují ale věrně to, čím mě jako posluchačku a interpretku hudba tohoto současného autora oslovila už na první poslech a co mě na ní stále nepřestává bavit.

Cesta Jiřího Temla ke skladatelskému povolání nebyla přímá. Z rodinných důvodů se nemohl vydat na hudební dráhu už v mládí, nevystudoval žádnou etablovanou uměleckou školu, ale veden svým hlubokým zájmem o hudbu a umění obecně se k hudbě a skládání nakonec propracoval a postupně se stal jedním z nejhranějších současných českých autorů.

O to opravdověji ke mně z Temlových skladeb promlouvá jeho bytostná potřeba sdílet jejich prostřednictvím svou uměleckou vizi světa. Jiří Teml je člověk vzdělaný a citlivý, ale zároveň velmi přátelský, zábavný a otevřený a taková je i jeho hudba. Skladatel se neuzavírá do svého niterného intelektuálního mikrokosmu, ale naopak se snaží sdílet se svými interprety či posluchači vše, co mu v životě připadá krásné, zábavné, pozoruhodné, co se ho dotýká. A dělá to tak, jako by si povídal s blízkým přítelem a spontánně mu ukazoval, co ho zrovna zaujalo nebo napadlo.

Alespoň já si tak připadám, když Temlovy skladby hraji či poslouchám. Jako v důvěrném přátelském rozhovoru se spřízněnou uměleckou duší. Nemí náhodou, že díla Jiřího Temla vybraná pro dnešní koncert mají „literární“ názvy. Skladatel se rád inspiruje v nehudebních druzích umění. Tyto mu však neslouží jako šablona, kterou by pouze opsal hudebním jazykem. Literární, dramatickou či výtvarnou inspiraci zcela svébytně transformuje. Ponechává jen název jako důkaz metafyzické spřízněnosti všech druhů umění a jako potvrzení toho výše nastíněného přátelsko-uměleckého porozumění.

I moje cesta k hudbě byla trochu klikatá. Přestože mi rodinné zázemí dovolovalo studovat jakýkoli obor, nedokázala jsem se dlouho smířit s úzkým hudebním zaměřením, a tak jsem se zabývala výtvarným uměním a vydávala filologii, abych se pak zase k hudbě vrátila. Snad proto je mi umělecký svět Jiřího Temla blízký a oslovuje mě. Dovoluje mi propojit všechny mé zájmy v tom, co mi nakonec jde asi nejlépe, totiž v hraní na flétnu. Můj dnešní doktorandský koncert budíž toho potvrzením, a tedy takovým časovým temlovským „happyendem“.

Děkuji touto cestou doc. Štěpánu Koutníkovi a Mgr. Janu Riedlbauchovi – spřízněným uměleckým duším – za jejich kritický pohled na mé poznávání hudebního světa Jiřího Temla i za jejich přátelské rady.

Děkuji svým rodičům Aleně a Jiřimu a sestře Lucii za jejich celoživotní podporu a porozumění.

Děkuji Mirkovi za jeho partnerství v duu.

Příloha 6. Program závěrečného Doktorandského koncertu Jany Jarkovské, který se uskutečnil v Sále Martinů HAMU 24. 3. 2018.

František Benda (1709–1786)

Koncert e moll
pro flétnu a smyčce
Allegro con brio
Adagio un poco andante
Presto

Jiří Teml (1935)

Concerto grosso č. 3
pro flétnu, fagot a smyčce (2002)
Concerto
Scherzo
Aria
Danza

Jiří Teml

Dvojkonzert
pro flétnu (pikolu), klavír a smyčce (2009)
Fantasia
Corale
Rondo

Ervín Schulhoff (1894–1942)

Dvojkonzert
pro flétnu, klavír a orchestr (1927)
Allegro moderato
Andante
Rondo. Allegro con spirito – Tempo di Blues

Doktorandský koncert

Jana Jarkovská
flétna

školitel doc. Štěpán Koutník

spoluúčinkují:

Michaela Špačková – *fagot*
Bohumír Stehlík – *klavír, cembalo*
orchestr studentů HAMU
diriguje Petr Louženský

sobota
24. 3. 2018
v 19,30 hod.
Sál Martinů

Jiří Teml, podobně jako i jimi současní autoři, rád ve svých skladbách používá nezvyklé nástrojové kombinace. Je tomu tak v jeho komorních dílech, ale i v tvorbě koncertantní. Když jsem před třemi lety premiérovala Temlovův *Dvojkoncert pro flétnu, klavír a smyčce*, zatoužila jsem uvést jednou tuto skladbu na koncertě spolu s *Dvojkoncertem* podobného obsazení staršího českého autora **Ervína Schulhoffa**. Tak se zrodil základ dramaturgie dnešního koncertu. Doplňuje jej půvabné *Concerto grosso č. 3 pro flétnu, fagot a smyčce*, které potvrzuje výše zmíněnou Temlovu zálibu a představuje dva netradiční sólové nástroje v ještě netradičnější kombinaci. Hravost samotné instrumentace navíc podtrhuje inspirace lidovými nápěvy, která je ve skladbě použita s pro Temla typickým smyslem pro humor. Protějškem zřídka uváděným skladbám 20. a 21. století budíž naopak jeden z nejhranějších českých flétnových koncertů – *Koncert e moll* // **Františka Bendy**.

Dnešní večer věnuji památce profesora Václava Riedlbaucha, příznivce neobvyklých nápadů a odvahy experimentovat.

Jana Jarkovská

Po maturitě na Biskupském gymnáziu Bohuslava Balbina v Hradci Králové absolvovala flétnistka **Jana Jarkovská** Pražskou konzervatoř ve třídě profesora Jana Riedlbaucha a Akademii múzických umění v Praze pod vedením prof. Jiřího Válka. V roce 2010 studovala v rámci programu Erasmus také na Conservatorio di Musica „G. Verdi“ v italském Miláně ve třídě prof. Simony Valsecchi a v roce 2012 působila na téže konzervatoři jako odborná asistentka. V letech 2013–2015 absolvovala postgraduální interpretační program na Royal College of Music ve Stockholmu pod vedením profesora Tobiaše Carrona. Od roku 2014 je doktorandkou na HAMU v Praze (doc. Štěpán Koutník, Jan Riedlbauch). Na do- mácích i zahraničních pódiích vystupuje především se svým partnerem Bohumírem Stehlikem, s nímž tvoří mezinárodně úspěšné Duo du Réve. Pravidelně natáčí pro Český rozhlas. Od září 2016 vyučuje flétnu na Konzervatoři Teplice.

Koncert podpořily Nadační fond Antonína Dvořáka pro mladá interprety, Partnerství OSA a Nadace Život umělce.

